

**R.P. Thomæ Młodzianowski, Poloni, Societatis Jesu,
Prælectionum Theologicarum Tomus ...**

De Peccatis Et Gratia, Fide, Spe, Et Charitate

Młodzianowski, Tomasz

Moguntiae, 1682

Disputatio V. De speciebus, habitu, actu, necessitate, subjecto, oppositis
Fidei.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82969](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-82969)

DISPUTATIO V.

De Speciebus, Habitu, Actu, Necessitate, Subjecto, Oppositis Fidei.

PRIMUM exordiemur à speciebus & habitu, tanquam principiis actus fidei. Sit

QUÆSTIO I.

De Speciebus & Habitu Fidei.

Quæ hic dicentur de speciebus & habitu Fidei, applicari debent ad omnium actuum supernaturalium species & habitus. Unde in ipso etiam discursu, magis attendetur ad Majo- res. Minorum enim subsumptio facilior, & in aliis materiis facienda. *Quod attinet ad species.*

ASSERO, quod species concurrente ad actus supernaturales, consequenter & fidei, non sint supernaturales. Est positio Suar. & Vasq. cum com- muni contra Gran. Ratio, quia ad actum supernaturalem non est necesse omnia principia supernaturalia concurrere, sed sufficit, ut vel unum sit supernaturale in Entitate, vim habens elevandi reliqua. Ergo nisi sit specialis necessitas, ut sint species in Entitate supernaturales, id de illis afferi non potest; quia sicut non sunt multiplicanda entia sine necessitate, ita nec in altiori ordine reponenda, nulla autem necessitas est supernaturalis speciei.

DICES in Oppositum esse aliquas Parita- tes.

PRIMA PARITAS. Apprehensiones præ- cedentes actus fidei sunt supernaturales. Ergo & species.

RESPONDETUR. Apprehensiones illas du- pliciter sumi posse. Si sumantur pro appre- hensionibus, quæ habent ex ipsa doctrina, vel propositione credendorum. Nego illas debe- re esse supernaturales: nulla enim hujus neces- sitas. Si autem sumantur apprehensiones pro illuminatione Spiritus Sancti, illæ erunt su- pernaturales; quia illuminatio tribuitur gratiæ sine addito à PP. Jam autem species illæ, nullibi tribuuntur gratiæ sine ad- dito.

SECUNDA PARITAS. Repræsentatio in actu

fidei correspondens speciebus est supernatura- lis, Ergo & species.

RESPONDITUR. Cùm repræsentatio illa sit ipse actus fidei, debet esse supernaturalis: quia datur illius supernaturalisativum ipse habitus; qui cæteroqui tribuitur gratiæ sine addito. Nullum autem datur supernaturalisativum specie- rum.

TERTIA PARITAS. Species impressa Dei si daretur, deberet esse supernaturalis. Ergo & spe- cies defervens aetibus fidei.

RESPONDETUR. Disparitatem esse: quia species impressa naturalis Dei, eaque propriâ non abstractiva, ex hoc ipso quod esset naturalis, non esset excedens exigentiam alicujus substantiæ creatæ; & ex hoc quod esset propria, ordinaretur nonnisi ad intuitivam notitiam Dei consequenter & illa ipsa esset debita alicui Creatu- ræ. Cujus oppositum docetur in Prima Par- te, & in materia de supernaturalitate. Jam autem positis speciebus ad fidem requisitis non nisi naturalibus, illæ quidem erunt debitæ alicui intellectui Creato, non ordinabuntur tamen ad intuitivam Dei, aut nonnisi ad actus fidei su- pernaturales. Et licet ordinentur ad actum supernaturalem fidei interdum, ordinantur ta- men, non determinando sibi nonnisi superna- turalitatem, nec ordinansur ordinatione exi- gentiæ, sicut & ipse intellectus non ordinatur ad actus nonnisi supernaturales, & ad supernatura- les refertur ordinatione elevabilitatis. Quod si aliquis negaret implicare speciem naturalem impressam Dei, nondum tamen fore Dei visio- nem naturalem: quia indigeret adhuc elevari ad illam principiandam, huic non incumberet onus dandæ disparitatis. Per hoc tamen urge- ri posset, quod daretur tunc causa nullum sibi proportionatum habens effectum; non natura- lem v. sionem, hæc enim non datur: non super- naturalem, quia hæc illi non est proportionata, sed excedens.

QARTA PARITAS. Species infusæ CHRI- STO debent esse supernaturales, Ergo & fi- dei.

RESPONDETUR. Negando Antecedens; præcipue circa species; quæ non sunt de se determinatae & exigentes actum supernaturalem.

QUINTA PARITAS. Memoria actuum supernaturalium est supernaturalis, Ergo & species.

RESPONDETUR. Ex dictis alibi, illam memoriam esse naturalem, nullumque est fundatum illam supernaturali, cùm non determinat intuitivæ supernaturalium, aut propriæ notitiæ ut vocant. *Quod attinet ad existentiam habituum supernaturalium consequentes & fieri.*

ASSER O Dari habitus supernaturales, Existentia habituum supernaturalium eorumque permanentium colligitur ex Autoritate Sacra, quæ proponit, ubi tractatur: An gratia habitualis sit qualitas permanentens. An autem id sit de fide aliqui cum Vasq. Soto. Med. negant. Alii cum Suar. & Rip. concedunt. *Insuper prædicti asserti.*

RATIO est, quia homo in ordine naturali habet principia permanentia in ordine ad operandum, exigente id connaturalitate operandi, Ergo etiam in ordine supernaturali censendus est habere principia permanentia supernaturalia, exigente id connaturalitate operandi. Et sicut non esset connaturalis operatio, si proficieretur ab aliquo extrinseco, sic nec connaturalis esset operatio, si nobis, non nisi auxilium transiens applicaretur. Hac ratione non est contentus Ripald. cum quo de Ente sup. d. 120.

DICES PRIMÒ. Sufficit ad hoc, ut actus virtutum supernaturalium fiant connaturaliter, concursus per auxilium gratia aetuale: nam etiam auxilium hoc, est principium supernaturalis extrinseco.

RESPONDETUR. Auxilium supernaturale esse intrinseco, intrinsecitate proportionali naturalibus, nam in naturalibus intrinseca talia, sunt permanentia: hinc etiam in naturalibus, concursus divinus non dicitur aliquid esse intrinseco, sed est illic hæc sola intrinsecitas, hoc est conjunctio alicujus extrinseci, cum aliquo intrinseco.

DICES SECUNDÒ. Actus supernaturalis elicitus per auxilium extinseco, non exigit ex natura rei auxilium intrinseco, imò repugnat illum fieri per auxilium intrinseco: quia pender per seipsum essentialiter, & non per actionem distinctam à suis principiis efficientibus.

RESPONDETUR. Quod in dicto actu, sit exigentia non absoluta auxilii intrinseci, sed ut connaturalius fiat. Quando autem per seipsum pender ab auxilio intrinseco, pender sine prædicato connaturaliter eliciti, quod prædicatum habet, quando elicitor à principio intrinseco. Unde utrobique pender à suo principio, per in-

distinctam actionem, sed in diversis circumstantiis & cum diversis formalitatibus. Sicut idem est & simile & diversum, sed ratione diversarum circumstantiarum; hic autem volumus statuere actum supernaturalem cum prædicato connaturali eliciti, ad quod prædicatum, requiritum principium intrinseco permanens. Sed de hoc dictum in Animasticis. Negari etiam non imerito potest, quod actus ab habitu supernaturali procedat sine ullo modo.

DICES TERTIÒ. Cum Eodem hic d. 18. num. 2. Sunt plerique actus supernaturales, qui connaturaliter fiant per solum auxilium extrinseco.

RESPONDETUR. Motus supernaturales, qui fiant in nobis sine nobis connaturaliter sunt per solum principium extrinseco secundum communiora Principia: quia etiam in naturalibus, excepto intellectu, nullum datur principium permanentis primarum cogitationum, sed in sententia Aristotelis pendens à bona fortuna: quia tamen dantur alii actus naturales, qui habent principium permanentis intrinseco, utilis proportionentur actus supernaturales exigunt principium permanentis supernaturales pendent autem à principio extrinseco per actionem indistinctam sed sine prædicato connaturali eliciti.

DICES QUARTÒ cum Eodem. Status ordinis Divini, constitutus per gratiam justificantem, non est homini connaturalis & annexus, sed naturæ rei amovibilis acquiritur ab adultis, mediis dispositionibus præcedentibus habitum, quod ipsum non est dissentaneum naturæ, sed connaturale.

RESPONDETUR. Stamus ordinis Divini independenter à suppositione illius, non debere esse annexum: nec enim est in nobis principium extrinseco illius, ex suppositione tamen, deberet: quid esse permanentis, nec se habens sicut actus vitalis transiens. Cum quo stat, ut connaturaliter acquiratur per antecedentes actus; sicut & dantur formæ naturales, quæ non nisi mediis dispositionibus acquiruntur, & quia ipsæ illæ formæ, illis mediis dispositionibus acquisitæ, sunt quid permanentis, connaturale etiam est, ut habitus supernaturalis & in particulari fidei, sit quid permanentis.

DICES QUINTÒ cum Eodem. De facto prædunt actus supernaturales infusionem gratia, quin illis ulla violentia inferatur. Ergo apparet illos non deposcere ad connaturalitatem principium intrinseco.

RESPONSUM. Hoc ipsum tale procedere, est ex proportione, cum aliquibus actibus naturalibus, licet connaturalius alii actus deposcant fieri à principio intrinseco ut dictum. Hispositis. Siz

R. P.
THEODO
zianowski
Tom. I. et Z:
ID. VI

DIFFICULTAS I.

*An habitus supernaturales infusi
faciliunt?*

IN hac difficultate præsupponendum est, in hoc esse dispare habitus iufusos à naturalibus, quod illi dent simpliciter posse, non autem naturales, licet utriusque sint permanentes. Hi habitus supernaturales dantes simpliciter posse, vocantur infusi, non quod non infundantur forte à Deo etiam habitus acquisiti supernaturales, hoc enim controversum est, sed quia non præsupponunt quidquam in illo genere, v. g. ante habitum fidei non præsupponitur posse proportionatum ad actus fidei supernaturales, ad eum modum, quo id quod infunditur, non præsupponitur in ante. De his ergo prioribus habitibus infusis queritur an facilitent, vel non.

DICENDUM est I. Possibiles esse habitus supernaturales infusos, & in particulari fidei, qui non tantum dent simpliciter posse, sed etiam facile posse.

PROBATUR Primo. Quia id non implicat contradictionem, in habitu v. g. fidei specie distincto à nostrarer.

PROBATUR Secundo. Posset DEUS assumere habitum infusum, non facilitantem tantum instrumentum ad facilitandum. Ergo & facere distinctum specie habitum, per se facilitantem.

PROBATUR Tertiò. Dantur potentiae naturales dantes & simpliciter posse, & facile posse, saltem liberalius loquendo, talesq; sunt omnes potentiae sensuum. Ergo & dabiles sunt tales habitus supernaturales.

DICENDUM est II. *Defacto habitus infusos non facilitare.*

PROBATUR Primo Experienciâ. Et missis aliis, de puer baptisato, qui cum ad ultimum rationis pervenerit, non sentit inclinationem ad actus mortificationis, & ne id rejicias in defecum specierum, etiam illis acquisitis, non sentitur facilitas. Iten experientur viri docti se in omnibus virtutibus facilitatem habere, de quibus discutunt, quod tamen non letet e-venire.

PROBATUR Secundo. Si habitus infusus facilitaret, effectus illius formalis esset facilitatio, quae non posset haberi sine ipso habitu. Sed si ne habitu infuso habetur facilitas: quia si aliquis peccet mortaliter, non patient in illo nisi fides & spes, & tamen experitur facilitatem in tot aliis Actibus. Ergo præcisè in habitum infusum illa facilitas referri non debet, nec etiam in species: quia ut alibi dictum, illæ non sunt facilitativæ, facilitate tenente se à parte potentiae.

PROBATUR Tertiò. Quia si nihil ob sit, co-

dem modo est discurrendum de ordine supernaturali, quo & de naturali. Sed in ordine naturali potentiae non sunt facilitativæ actuum, ad quorum modum eliciendum non sunt determinatae. Ergo cum etiam nos non sumus determinati, ad modum eliciendi actus fidei, facilitas illa non erit à potentia supernaturali, hoc est habitu infuso.

OBJICES Primò. Potest aliquid esse principium agendi, & simul principium facilitativum, ut sunt species. Ergo similiter habitus infusi non tantum dant posse, sed etiam facile posse.

RESPONDETUR negando Consequentiam; quia à possibili non datur argumentari, ad, defacto. Non implicat hominem volare, & non infertur. Ergo volat. Unde autem colligitur, quod defacto id non competit habitibus infusis? Ex rationibus adlati. Quod etiam tanquam signum à posteriori adlata superius experientia suader.

OBJICES Secundò. Quia multis actibus intenduntur habitum infusum, facilitius eliciuntur actus fidei. v. g. Ergo apparet habitum infusum facilitare.

RESPONDETUR. Falsum esse Antecedens, qui ex communiori sententia, aucta gratia ob actum, v. g. liberalitatis, auget ut habitus humilitatis, & tamen non sentitur facilitas. Deinde intenso habitu, facilitius eliciuntur actus, ex via acquisiti habitus, seu alius Principii, non autem ex vi intentionis habitus infusi.

OBJICES Tertiò. Habitum infusum inclinat ad suos actus, cum ad illos ordinetur, Ergo & facilitat: nihil enim aliud est facilitatio, nisi inclinatio ad actum.

RESPONDETUR. Inclinatio, quæ est ex vi præcisè ordinis, qui dicitur ad actum, non est facilitas, alias omnes potentiae etiam naturales, seclusis habitibus acquisitis essent sibi facilitativum, licet inclinatio, quæ sit per modum ponderis cuiusdam & affectivi, sit prædicta facilitas.

OBJICES Quartò. Lumen Gloriarum facilitat, quia necessitat ad visionem: quæ autem major facilitas, quam necessitas. Unde potentiae necessariæ nullam in agendo sentiunt difficultatem, Ergo & habitus infusus facilitabit.

RESPONDETUR. Etiam lumen gloriae non facilitat propriè: illud enim dicitur propriè facilitare, sine quo supponitur potentia agendi, & tamen posse videre Deum supernaturale habetur à lumine, saltem connaturaliter. Disparitas etiam est, quia posito lumine, sicut non potest non facile videri Deus, sic non potest non facile videri. Jam autem posito habitu infuso, potest nondum esse actio, illaque positâ, experiri in ipso actu defacto difficultatem, Ergo apparet facilitatem non debere referri in habitum infusum.

OBJICES Quinto. Virtus infusa est habitus operativus. Sed habitus operativus tribuit facilitatem, eo enim solo differt à potentia; quæ tribuit simpliciter posse, cùm habitus, tribuat facile posse.

RESPONDETUR. Aliquem habitum operativum tribuere facilitatem, sed non omnem. Ne goq; quod omnes habitus supernaturales tribuant facile posse, different autem à potentia: quia, licet utraque adferat simpliciter posse, habitus tamen supernaturalis, adferet supernaturale posse.

DIFFICULTAS II.

Vnde proveniat facilitas in agendo supernaturalia?

DUO sunt modi respondendi ad hoc. Primo. quod producatur habitus acquisitus in entitate supernaturalis, eodem modo in suo genere acquisibilis, ac in suo genere acquiruntur habitus naturales, & hanc tenet Mol. Arri. Hurt. uterque. Secundo; dicunt alii, quod producatur non nisi habitus acquisitus naturalis; hanc tenent Vasq. Val. Rip. & post illos Rec. Suar. tr. 2. Anim. d. 3. S. 1. quæ quidem sententia in duo membra dividi potest. *Imprimis* quod tunc, cùm actus se exerceat anima actibus supernaturalibus, simul etiam se exerceat actibus naturalibus. *Secundò;* ut se simul tunc non exerceat actibus naturalibus, ita tamen, ut actus ipsi supernaturales, illam qualitatem facilitatem naturalem, producant. Quia autem in Animisticis dixi; Ex actuum quidem frequentatione produci habitum, non tamen ab actibus conformiter ad hanc phrasim.

DICENDUM est. Ex actibus supernaturalibus acquiri habitum supernaturalem in Entitate.

PROBATUR Primo. Ex principiis Rec. Suar. Actus supernaturales habent vim producendi aliquem habitum, ut docet ipse Rec. Suar. Ergo potius dicendum est, ex illis produci habitum in entitate supernaturalem; quæ in entitate naturali: quia quando dubium est, quale aliquid ex aliquo principio particulari, & non artificiose producatur inclinandum est potius, quod producatur, simile, quam dissimile, ad hoc enim potius inclinat natura. Dixi à causa particulari, quia causæ universales ordinatae sunt à natura, ad producendos æquivocos effectus.

PROBATUR Secundo. Quia ille habitus, & effet habitus, ad actus supernaturales inclinatus, ut supponitur ex definitione habitus acquisiti; & non effet, quia habitus ille, cum sit naturalis, non habet vim inclinandi supra vires suas adeoque inclinabit, & non inclinabit.

RESPONDET Recentior Suar. Quod ille

habitum, inclinet ad actus ejusdem objectum cum illis, à quibus fuit productus, per accidens autem est ad talem habitum, quod actus sit naturalis, aut supernaturalis: si enim concurat auxilium supernaturale, erit supernaturalis, si autem non detur illa elevatio, erit actus naturalis.

CONTRA est. Tum quia non est ratio, cur per accidens sit, quod ille habitus inclinet ad actus naturales vel supernaturales, quia nec potentia est per accidens, quod dicat ordinem ad actus naturales vel supernaturales. Tum quia in definitione non dicitur, quod debet habitus inclinare ad similes actus, non nisi objecto, cùmque non minus differant actus supernaturalis & naturalis, quæcum duo diversa objecta, sicut non potest idem habitus, nisi ad actum, circa hoc objectum, inclinare: ita debet non nisi, si est naturalis, facilitate ad naturali actum. Tum quia de essentia habitus est, inclinare ad similes actus is, ex quorum frequentatione est productus. Sed est productus ex frequentatione actuum supernaturalium. Ergo non nisi illos inclinabit. Ergo non nisi inclinat ad actus supernaturales, utpote se excedentes, hoc ipso illa qualitas non erit habitus, qui supponitur respondere illis actibus supernaturalibus.

PROBATUR Tertio Argumento negativo: quia non minus potentes sunt in suo ordinatus supernaturales, quæcum naturalis in suo. Sed ex actuum naturalium frequentatione, in suo ordine producuntur habitus acquisiti naturalis. Ergo etiam ex actibus supernaturalibus producuntur supernaturales habitus.

RESPONDEBIS cum Rec. Suar. Quod ex actibus supernaturalibus non producuntur habitus naturales acquisiti, non provenire id, quia actus supernaturales minus forent perfecti. Sed quia habitus supernaturales producuntur sicut perfecti; ut postulent infundi immediate à solo DEO. Et sicut anima rationalis, non idcirco non generat aliam animam, cùm non generet alium ignem, quasi anima sit imperfector, sed quia anima producenda, est valde perfecta.

CONTRA. Tum quia, cur saltet ad exigentiam actuum supernaturalium, ab ipso Deo non producuntur habitus supernaturales facilitati? Unde item de tanta perfectione facilitati habitus supernaturalis ut ex actuum frequentatione produci non possint. Et si habitus naturales non sunt ita perfecti, quin possint ex actuum naturalium frequentatione, vel ex uno intenso, (qui est æquivalenter plures actus naturales) produci, cur & habitus supernaturales eodem modo produci non poterunt. Tum quia, quæ ratione sua perfectionis petunt non produci, non ex eodant locū, ut aliqua imperfectione, pro illis producuntur. Nam si anima non generat aliam

aliam animam, non sequitur, quod possit generare formam bovis, v. g. Ergo etiam in praesenti, non est dandus locus imperfectioris habitus producendi, qui est naturalis. Tum quia, quamvis anima non producat animam, non sequitur, quod non possit producere ex actibus naturalibus habitum naturalem. Ergo nec ex eadem Instantia sequetur, quod non possit producere ex actibus naturalibus habitus supernaturales. Tum quia, quamvis non teneat Consequentia Hoc producit, Ergo & illud aliud producit, si aliunde non supponatur, ab illis, aliquid produci; Si tamen supponatur produci, supponetur produci proportionaliter, & magis connaturaliter, connaturalius autem est, ex actibus supernaturalibus produci habitus supernaturales. Tum quia, si una anima producere aliam animam, deberet illi inesse vis creandi, quae non inerit quantumvis producatur tunc habitus supernaturalis. *Omnia haec ad hoc principium revocantur.* Non repugnat talis producacio, ex altera parte congruit.

OBJICIES Primò. Cum Rec. Suar. Habitus naturalis acquisitus per actus similiter naturales, posset concurrere ad actum supernaturale, simul cum potentia elevetur ad illum. Ergo de ratione habitus naturalis, solum est, quod concurrat ad actum circa tale objectum. Nec illi obest, quod actus sit ei dissimilis in supernaturalitate.

RESPONDETUR. Posse quidem ad hoc elevari habitum etiam naturalem, sed non congruit, si aliunde congruat positio habitus supernaturalis.

INSTABIS Primò. Ponamus aliquem infidem eliciuisse plures actus misericordiae, etiam fidelis factus, tentiet facilitatem, quae non habebitur, nisi ab habitu naturali.

RESPONDETUR. Forte Deus ex sua liberalitate infunderet tunc similem habitum supernaturale, vel dabit illi insignem actum primum supernaturale, ex cuius positione, producatur habitus supernaturalis; vel forte accedente alio motivo orto a fide difficultatem experiretur. Disparitas etiam h[oc] dari potest: quia cum in ante non præcesserint in infideli actus supernaturales misericordiae, facilitas non potest referri in aliud, nisi in habitum naturalem elevatum. Jam autem in fidelis, cum præcesserint actus supernaturales, & congruat ex illis produci habitus supernaturalem acquisitum, sit, ut facilitas illa, in hunc potius habitum referri dobeat.

INSTABIS Secundò. Ab actibus supernaturalibus relinquentur species memorativæ naturales. Ergo & habitus relinquentur nonnisi naturales.

RESPONDETUR. Disparitatem esse. Quia ejus nonnisi & ita accepti Actus datur memoria, quem & qualem in nobis experimur, non

experimur autem in nobis actum supernaturale. Si autem non habetur memoria actus, quæ supernaturalis est, nec etiam species memorativæ erit supernaturalis, accommodante se Principio, Conditioni Actus; Conditio autem actuum supernaturalium exigit Principium supernaturale, quod potest & congruit haberi.

OBJICIES Secundò. Si habitus isti essent supernaturales, non possent manere in peccatore. Nam Trid. Cap. 15, Sess. 6. docet, quod in peccatore non manent, nisi fides & spes, tales autem habitus manent in peccatore, experitur enim facilitatem ad actus similes iis, (ut supponitur) supernaturales, quos in gratia eliciebat.

RESPONDETUR cum Arriaga, quod in peccatore manent habitus supernaturales acquisiti. Trident. autem accipendum simpliciter, & ut sonat: habitus autem supernaturalis simpliciter acceptus, supponit proinfuso, qui tunc auferitur. Et certe, cum non definiat Trident. nec constet in Theologia de habitibus acquisitis supernaturalibus non est supponendum Concilium degeminasse quidquam de illis. Et licet, quando non maneret posse, tam intrinsecum, quam extrinsecum otiosus esset ille habitus, si tamen maneat extrinsecum posse, situm in auxilio Dei offerendo, poterit manere. Illustrari id solet Instantia. Vivacissima apprehensio de objecto peccaminoso, nata est ad actus peccaminosos facilitare, & tamen hoc non obstante, habebat illam Christus, etiam si fuerit simpliciter impeccabilis; accidentia item aliqua manent in cadavere, quæ fuerant in vivente, & tamen ordinata sunt a natura, ad operationes vitales, ad quas non habebat simpliciter posse cadaver. Sic & facilitates illæ supernaturales manere possunt, quamvis intrinsecum posse simpliciter, non habeatur; videturque hoc spectare ad honestatem punitionis, ut non accipiat illa nobis Deus in peccatum peccati, quæ nos nobis met ipsiis acquisimus; quamvis accipiat ea, quæ nobis liberaliter dederat. Ad eum modum, quo v. g. Dominus fratus famulo, accipit ab illo summam principialem, quam illi ad lucrandum dedit, quæ sita tamen exinde relinquit.

INSTABIS. Ergo ille peccator poterit se ipsum justificare, habebitque initium salutis in te, & in sua potestate, cum in illius potestate sit uti habitu illo, ad eliciendos similes supernaturales actus, poteritque dici, quod in peccatore Gratia maneat, non quidem in infusa, sed acquisita.

RESPONDETUR. Negando illata; quia ad justificationem requiritur gratia efficax, quam non potest sibi conferre peccator: non potest item exire in actum, nisi habeat vel extrinsecum, vel intrinsecum posse simpliciter agere, quod ipsum non est in potestate peccatoris. Negatur item datur aliquam gratia, quæ sit acquisita, sed

(p) 4 acqui-

est tota infusa; licet possit dari habitus charitatis acquisitus gratia, non maneat illa in peccatore. Talis autem specialis oppositio, non potest ostendi inter peccatum, & habitus supernaturales acquisitos. Deinde gratia ita se habet in ordine supernaturali, sicut esse in naturali; sicut ergo in naturalibus multiplicatis potentias & habitibus non multiplicatur esse; ita & in ordine supernaturali multiplicatis habitibus, non erit necesse multiplicari gratiam, quae est ipsum esse supernaturale, multiplicando illam in gratiam acquisitam & infusam. Licet haec proportio non in omnibus teneat.

Objecies Tertiò. Sequitur ex dictis dari in nobis duplē fidem & spem, hoc autem est in auditum.

RESPONDETUR. Totum hoc Argumentum difficultatem habere, nonnisi ex modo loquendi, ad quam dico rigorosè loquendo, posse concedi plures esse habitus fidei in homine, sed non duplē fidem; quia Ly fides sine addito supponit pro principali, adeoque pro fide infusa, quae una est. Unitasque objecti specialis in fide, arguit, ut nonnisi una dicatur. Ad rem tamen ipsam attendendo, potest concedi duplex habitus fidei, nempe habitus infusus, & acquisitus.

INSTABIS Primò. Sufficiunt habitus infusi: ad quid requiruntur acquisiti?

RESPONDETUR. Ad facilitandum, quae facilitas non potest referri, ut dictum, in habitum infusum.

INSTABIS Secundò. Rec. Suar. Habitū supernaturales sunt velut proprietates gratiæ, quæ se habet ad illos per modum naturæ. Sed gratia est una, Ergo & habitus.

RESPONDETUR. Nonnisi habitus infusos, esse passiones gratiæ. Videantur in simili dicta supra.

INSTABIS Tertiò. Habitū supernaturales sunt nobiliores actibus, & per le causæ suorum actuum. Ergo ab actibus produci non possunt.

RESPONDETUR. Sicut naturales habitus acquisiti, non sunt nobiliores, nobilitate impediente positionem eorundem, præcipue cùm actus sint in hac sententia causæ equivocæ, quæ non debent æquare semper, excellentiam effectus; Sic nec supernaturales habitus acquisiti, sunt nobiliores, nobilitate impediente positionem eorundem. Quod quidem magis procedit, si conformiter ad dicta de productione habituum naturalium teneatur illos produci, non ab actibus, sed ab ipso habitu infuso, in circumstantia frequentationis actuum, & ab ipsa anima, prout elevata per gratiam. Utrumque autem principium conjungitur ad illam productionem: quia etiam non solus habitus, nec sola anima actus naturales producit, sed utrumque simul. Sicut ergo, ne multiplicentur principia

producendi, tribuimus vim productivam habituum potentiarum, non actibus. Sic ne varientur principia productiva, tribuimus eam vim producendi habitus supernaturales utriusque principi. Addo immerito supponi habitus acquisitos per se esse necessarios ad operandum.

OBJECIES Quartò. Omnis habitus aut est supernaturalis aut naturalis. Ens enim adequate dividitur in naturale & supernaturale. Atqui omnis habitus supernaturalis est infusus. Ergo nullus est acquisitus. Ergo si sit acquisitus, est naturalis. Subsumptum probatur; quia omnis habitus supernaturalis, excedit vires naturæ. Ergo non potest nisi infundi.

RESPONDETUR. Illum habitum acquisitione supernaturalem, quamvis autem excedat vires naturæ potest non infundi, sed producitur principio supernaturali, quod ad supernaturalitatem sufficit.

OBJECIES Quintò. Habitū producuntur in quantum per eos sensibiliter moverunt agens. Jam autem potentia non moverunt sensibiliter auctu supernaturali: non experitur enim supernaturalitatem.

RESPONDETUR. Nec naturalitatem, quam talem experitur anima: hoc ipso enim indiretè experiret supernaturalitatem: nam scire se moverit auctu, & tamen sciret experiendo, non esse illum naturale: & sicut non obstat, quantumvis nesciat actum naturalem efficiens, quod elicit naturalem auctum, quominus adhuc ille actus deserviat productioni habitus naturalis, ita quamvis non discernat supernaturalitatem, qui elicit actum supernaturalem, potentia adhuc produci habitus supernaturalis. Sufficit ergo, non hoc sensu sensibiliter moveri agens, quasi discernere debeat differentiam actuum ratione ordinis, sed hoc sensu, quod experiat, se illos auctus actu habere.

OBJECIES Sextò. Rip. de Ente. d. 52. Actus supernaturalis non efficiunt habitum, qui conferat potentiam simpliciter posse. Ergo nec cum, qui conferat facile posse: quia conferens facile posse confert simpliciter posse: solus enim ille sufficeret absque infuso: sufficit enim vel unicum principium efficiens supernaturaliter.

RESPONDETUR. Cùm nullus actus sit principium disponens ad suam potentiam, consequenter nec ex auctu supernaturali, generabitur habitus infusus, qui est potentia supernaturalis. Tunc autem principium dans facile posse, dat simpliciter posse, quando agens est determinatum nonnisi ad talem modum agendi. Sufficit item unum principium supernaturaliter, si habeat per modum potentiarum, quod non convenient habitui acquisito.

ADDO. Sicut si intellectiva distincta realiter ab anima separaretur ab eadem, remanentes habitus naturales non darent simpliciter posse, sic nec in consortio intellectus dant. Eodem modo

R. P.
THEMLOD
Zianowski
Tom. I. e. Z:

D. VI

modo nec habitus supernaturales acquisiti, remanentes v. g. in Peccatore dabunt simpliciter posse.

INSTABIS. Habitum acquisitus facilitat partialiter supplendo conatum & concursum vitalem potentiae, ad quod non est utilis habitus supernaturalis: quia concursus proprius naturalis melius sufficit per agens naturale, quam per supernaturale.

RESPONDE TUR. Concursus potentiae naturalis agentis, per vires proprias, melius sufficit per vires naturales, sed non agentis actione, quæ superat suo ordine omnem creabilem substantiam.

OBJICIT Septimò Rip. d. 53. Actus supernaturales continent efficaciam actuum naturalium, cum perfectiores sint actibus naturalibus. Ergo possunt efficere habitum naturale.

RESPONDETUR. Actus supernaturales continere efficaciam naturalium, hoc sensu, quia quæ objecta possunt attingere actus naturales, possunt attingere etiam supernaturales. Sed non hoc sensu, quasi dicant ordinem vi suorum prædicatorum, ad effectus diversi à se ordinis. Et sicut Angelus potest attingere objecta, quæ attingit potentia materialis, nec tamen potest principiare actiones vitales materiales. Ita in præsenti.

*Fitne simul actus naturalis circa Obiectum,
circa quod sit supernaturalis.*

ASERO. *Quod non.*

RATIO Prima est. Quia scilicet nullum est argumentum, & necessitas, quæ id probet, faciliterque, quam experientur aliqui in agendo etiam supernaturalia, cum sunt in peccato mortali, potest bene referri in habitus supernaturales acquisitos remanentes, & auxilium Dei tunc oblatum.

RATIO Secunda. Quia vel illi actus elicuntur ex imperio voluntatis; vel ex naturali Sympathia; nihil horum dici potest. Non primum, quia ante istud imperium deberet præcognosci differentia actus supernaturalis & naturalis: non enim eliceret alium actum, si fieret tantum naturalis, sed non præcognoscitur ista differentia, ut jam dictum. Solùm enim rationem supernaturalis noscimus secundum rationes communes & abstractas. Non secundum, quia non est explicabile, in quo sifat hæc Sympathia naturæ non elevata, ad se elevatam.

RATIO Tertia. Quia vel cognoscit anima se agere supernaturalia, quæ talia, vel non. Si cognoscit: Contra erunt dicta, alias in materia de supernaturalitate. Sequiturque supernaturale illud, non esse supernaturale, utpote in cognoscendo debitum potentiae naturali; consequenter nec elicetur tunc jam actus naturalis. Si non cognoscit se agere supernaturalia, Ergo

non est ratio, cur elicere debeat alium actum naturale: cum illud elicere actus supernaturalis, habeat se ita, ac si non esset elicere actus supernaturalis, & sicut dum producitur actus naturalis, non producitur simul tunc alius actus naturalis: ita dum producitur actus supernaturalis, non erit necesse produci actum naturale.

DICES. Quando intellectus cogitat & elicit cognitionem spiritualem, quantumvis phantasia non cognoscat cognitionem spiritualem; nihilominus ipsa pro sua parte elicit actum phantasiae, consimilem notiæ spirituali. Unde dum cognoscit anima Angelum, phantasiatur etiam Angelum phantasia.

RESPONDETUR. Quod phantasia phantasiatur, cognitione spirituali positâ, provenit id, quia modus operandi spirituales notitias, dependet ab operatione phantasmatum, ex eo ipso, quia homines sumus; talis autem necessitas non urget, ut eliciendo supernaturalia, eliciamus simul naturalia. Rursus scit anima se phantasiare, condistinguitque in actu signato phantasiationem ab intellectione spirituali; licet proprium spiritualitatis conceptum non formet. Jam autem non dependet operatio supernaturalis à naturali, alias deberemus prius naturaliter videre Deum, postea supernaturaliter, nec discernit anima etiam in actu signato, actum supernaturali à naturali.

DIFFICULTAS III.

De Causa Habituum Supernaturalium.

NON est difficultas de Causa materiali habituum: hæc enim est ipsam et anima; Nec de formalis; quia hæc sunt ipsam prædicta differentialia habituum. Nec est difficultas de causa finali extrinseca, quæ est gloria Dei. Nec de causa finali intrinseca, accipiendo nomine illius finem *Cui*: hic enim finis erit substantia rationalis, complebilis in agendo supernaturalia. Nomine autem causæ finalis intrinseca, accipiendo id *Cujus gratia*, talis causa finalis habitum, erunt ipsi actus, ad quos ordinatur habitus. Est major difficultas de causa efficienti, quæ in duplice sensu proponi potest. *Primo*. An actus supernaturales sint causa Physica gratiae, & aliorum habituum? An vero moralis & meritaria? *Secundo*. An ipsa gratia physice, an vero moraliter causet habitus secum connexos. Quod ad primam attinet, Communior est sententia Negativa, eam docet Rec. Suar. tr. 7.

Anim. d. 3. S. 1. plures pro ea citans Kon.
d. 2. dub. 2. Amicus to. 3. d. 35.
S. 7. Lug. d. 16. S. 4.

Punctum

Punctum Difficultatis I.

An Actus supernaturales physicè augeant habitus infusos?

Præfanda primum sunt Argumenta Communis Sententiae, & quidem

PRIMA RATIO est, quâ utitur Rec. Suar. Kon. & alii. Si habitus supernaturales acquirentur nostris actibus, hoc ipso jam non essent infusi, sed acquisiti. Sequereturque quod nos ipsis justificaremus: nam mediantibus nostris actibus produceremus in nobis formam justificantem.

RESPONDERI potest. Adhuc habitus illos fore infusos: quia nomine illorum veniunt habitus dantes simpliciter posse, quod illis adhuc conveniret. Et sicut quamvis dicantur causati moraliter, nondum ex eo veniunt nomine acquisitorum. Sic nec venient, quamvis causentur physicè. Nec inde sequitur, quod nos met ipsis justificaremus in sensu à Trid. damnato: tantum enim damnat Trident. si ponamus nos esse causam principalem nostræ justificationis, & si ponamus id à nobis fieri, viribus nostris, ipsumque principium nostræ justificationis, statuamus in manu nostra. Et sicut cum Trident. docet causam meritoriam nostræ justificationis esse Christum, non sequitur, quod nos nihil mereamur, sic nec ex eo, quod Deus sit, qui nos justificat, sequetur, quod actibus nostris physicè, non producantur habitus supernaturales. Item quamvis interdum dicantur opera meritoria esse dona Dei, à Deo nobis donata, hoc non obstat, quominus ea dicamur physicè producere. Sic possunt etiam habitus dici infusi, & tamen physicè à nostris actibus supernaturalibus produci.

INSTANT Idem. Pueris in baptismo infunduntur habitus immediatè à Deo, sive ullo actu.

RESPONDETUR. Pueri sicut justificari possunt sine ullo actu proprio, quamvis adulti non possint justificari; ita poterunt in adultis produci habitus supernaturales per proprios actus supernaturales, quamvis illi habitus, per actus, non producantur in pueris.

INSTANT Secundò Idem. Gratia adultis datur in præmium, Ergo jam non est effectus Phycus.

RESPONDETUR. Diverso respectu illam gratiam esse præmium: quia adhuc gratia est, & diverso respectu esse effectum, cum hoc ipsum, quod sit effectus, sit gratia. Et sicut potest à Rege dari aurifabro in præmium idem annullus, quem ipse fabricavit, & in præmium actus heroicus, alius actus heroicus, ita & in praesenti.

INSTANT Tertiò. Habitui infusi habent se per modum potentiarum, & sunt causæ æquivocæ

suorum actuum. Jam autem nullus actus, sive potentiam ponit.

RESPONDETUR. Nullum quidem actum naturalem ponere sive potentiam, posse tamen supernaturalem. Et sicut male quis argueret, nullus actus naturalis meretur naturaliter sive potentiam. Ergo nec supernaturales, idque ideo: quia non est necesse in omnibus similes esse potentias naturales & supernaturales, si aliquid oblitus; obest autem ne potentia naturales augeantur à suis actibus. Quia potentiae naturales, vel identificantur potentias anima, vel si ab illis distinguuntur, sunt nihilominus tanquam instrumenta naturalia. Et cum persona in naturalibus non deficiat, providet natura potentiam simul, quantam potest; adeoque non subdit eam ullo modo actibus, etiam ratione augmenti: quæratio non militat pro potentia supernaturalibus, hoc est habitibus infusis, nec enim ponitur habitus infusus totus simul, quantus potest ponit, hinc sit, ut subdi possit habitus supernaturalis actibus, non autem potentia naturalis.

SECUNDA RATIO Amici. Eadem est causationis & productionis forma; at solus Deus est causa productionis habituum supernaturalium, quod vel ipsum nomen infusio[n]is ostendit, innuitque Trid. Ses. 6. cap. 7. idque supponit illa Cœfinitio Aug. quod virtus sit bona qualitas mentis, quâ recte vivitur, quâ nullus male uritur, quam Deus in nobis operatur.

RESPONDERI potest. Argumentum multum probare: probat enim, quod nec meritorum intendatur gratia nostris actibus, cum infundatur sine nostro merito, v. g. in baptismo, & quamvis augmentum habituum infusorum ponatur ab actibus, dicentur tamen adhuc illi habitus infusi: quia dant simpliciter posse; quia ad illos concurrit Deus tanquam causa specialiter principalis; quia hoc ipsum, quod operamur, Deus facit nos operari; quia Ly infusum opponitur h[ic] debito & exigito, permodum passionis naturalis. Supernaturales autem habitus non sunt tales. Rursus fieri potest, ut aliud sit principium conservativum in naturalibus, aliud productivum. Cur ergo etiam in supernaturalibus, non poterit esse principium, aliud productivum, aliud intensivum.

TERTIA RATIO Amici & Scoti. Non possunt dæo specie diversæ, mutuo se efficiere, vel intendere, sed actus & habitus sunt specie diversæ, utpote unum permanens, aliud transiens.

RESPONDETUR. Argumentum multum probare: quia probat etiam habitus naturales ex actibus naturalibus non intendi. Major ergo vera erit de productionibus univocis, non vero de æquivocis, in quibus aliquid imperfectius alio, in una ratione, potest habere vim productivum aliud, ut calor ignem. Itemque de intentione, quæ fiat in genere cause formalis; per specie

R. P.
THEMLOD
zia nowski
Tom. I. e. Z.
D. VI

specie enim diversum nihil intenditur, non autem de intentione, quæ ponatur in genere causæ efficientis.

INSTANT Primi. Idem. Non potest intendi gratia & habitus à suis actibus tanquam à causæ principali: sunt enim imperfectiores habitus; nec tanquam à causa instrumentalis: non enim potest ostendit, cuiusnam principalis, sint instrumenta, isti actus. Hocque Argumentum pluribus modis diducit.

RESPONDETUR. Diceret aliquis, quod actus sunt instrumenta naturæ prout elevatae; negabitque, quod natura prout elevata, non possit esse causa principalis suo modo, sicut est in visione Beata, causa principalis anima, per ordinem ad vitalitatem. Diceret aliquis actus supernaturales esse instrumenta habituum infusorum. Nam quamvis potentiae naturales non habeant vim se intendi, non sequitur non habere eandem potentias supernaturales, de quo supra. Et sicut ex eo, quia non sunt intensibiles potentiae naturales, non sequitur intendi non posse potentias supernaturales; Sic nec ex eo, quia non habent vim augendi se mediis actibus potentiae naturales, sequitur, non haberi eandem vim, in potentia supernaturalibus. Competetque ipsi gratia & natura prout elevata, eo casu, ratio nobilioris. Quod si queraras, quo id fundamento asseratur? Reponi potest, hinc non decerni, quod ita sit, sed tamen examinari rationes: Cur id non possit tribui actibus.

QUARTA RATIO. Ex Absurdis.

PRIMUM ABSURDUM. Quia sequeretur etiam in Beatis, per actus supernaturales augeri habitus: quia causa necessaria non impedita, semper, & in quolibet subiecto, operatur.

RESPONDETUR; solvendam Amico difficultatem esse: Cur meritorie non augeantur habitus infusi in cœlo? præcipue, cum teneat non per solam Dei voluntatem, & acceptationem merita constitui. Deinde dici potest ex eo non augeri: quia jam est homo in termino. Et si-
ut grave in centro non gravitat, quia est in termino, gravitatioque illi providetur ad occupationem centri, ita ut conditio gravitandi, sit negatio centri, ita cum virtutes sint tanquam in centro & termino in Beatis, deest illis conditio necessaria, ut augeri possint.

SECUNDUM ABSURDUM. Quia scilicet sequeretur, quod contraria physica in peccatore habitus charitatis erga proximum, cum sit ab eodem habitu charitatis; quod falsum. Quia sequeretur vel hominem per solum actum charitatis justificari, vel certe cum peccato, defacto stare habitum charitatis, quod utrumque est contra Fidem.

RESPONDETUR querendo. Cū actus charitatis proximi mereatur augmentum gratiæ, cur etiam in peccatore non augeatur? & quæ ratio adseretur, etiam à nobis usurpabitur,

si sit legitima. Dicique insuper potest, quod actus charitatis in debitis circumstantiis augeat habitum, nempe cum proficitur ab anima sufficienter averta ab omni offensa Divina. Sicut enim v. g. anima rationalis, non exercet vim sensitivæ, nisi in debitis circumstantiis, idque ob indispositionem naturalem subiecti, sic nec actus charitatis proximi augeat habitum, nisi in debitis prærequisitis statu supernaturalis, hoc est, sufficientia avertione à peccatis. Exterum si actus charitatis proximi esset simul amor virtualis Dei super omnia, & avertio virtualis à peccato, conversione ad Deum, concederet quis sequelam quoad aliqua.

TERTII ABSURDUM ex Rosmer. Sequeretur, quod etiam dum peccator exercet actus supernaturales augeat in se habitus infusos: quia causa necessaria cum ponitur, producit suum effectum.

RESPONDETUR. Causam necessariam producere suum effectum in circumstantiis & prærequisitis, quod in presentinon est: quia deest esse supernaturale gratia, cui subseruant virtutes operativa. Sicut oculus non videt absente anima: quia subseruit vita.

QUINTA RATIO ex Rip. hinc d. 5. Nullus est actus adeo perfectus, supra quem non sint possibles alii perfectiores. Nullus actus est adeo perfectus, quem sua activitate non continet habitus, Ergo habitus supernaturalis excedit perfectionem actus, Ergo illum producere non potest.

RESPONDETUR. Non esse adeo certum, quod aliquis actus supernaturalis non superer vires potentiae supernaturalis: quia cum illa potentia revera intendatur, etiam vis agendi ejus intendi poterit, per extraordinarium v. g. concursum, quæ intensio per extraordinarium concursum, facere poterit, ut actus ponatur, cetero qui non ponendus, si non accessisset extraordinarius concursus, vicinus doctrinæ negatur hæc propositio. Nullus actus est adeo perfectus, quem sua activitate non continet Habitus, sed etiam hoc concessio, negatur consequentia, negatur item hoc, quæ hic supponitur Major: Actus, qui continetur in activitate Habitus, & qui actus potest esse semper major & major, non potest producere illum Habitum; & quamvis Habitus sit longe præstantior, quam actus, non obest, quin producatur ab actibus, quia causa æquivoca, potest in aliquo, esse imperfectior suo effectu.

SEXTA RATIO. Habitum elevat imbecillitatem potentiae, actus autem non elevat. Ergo non potest continere virtute sua activa, perfectionem Habitū.

RESPONDETUR. Negando Consequentiæ; quia causa æquivoca potest in aliquo genere, non esse æqualis effectui. Rursum ipse actus, & ipse est formalis elevatio, exerciti-

citiumque potentiae elevatae; Cur ergo se extenderet non poterit ad producendum elevatum.

SEPTIMA RATIO Rosmier. Actus causant habitus solum moraliter, movendo Deum, ut illos producat; hinc oritur, quod habitus misericordiae augeatur per actus Justitiae.

RESPONDETUR. Argumentum procedere de eo, quod est defacto; non de eo, quod posset esse. Deinde saltem suos proprios habitus augere poterunt Actus. Denique non repugnat, ut ejusdem sit principium duplex & meritorium & physicum. His rationibus Communis sententiae spectatis, cui nonnisi censetur Medina se opposuisse, & aliqui tacito nomine apud Tannerum. Ad decidendam difficultatem.

ASSERO Primo. Non implicare Contradictionem, quod ab actibus supernaturalibus, intendatur physicè habitus illis proprius. Vel si teneas actibus non inesse vim productivam habituum, proportionaliter dices, non implicare Contradictionem, ut positis actibus producatur habitus physicè, vel ab anima elevata & gratia, vel ab anima elevata & habitu infuso.

RATIO, quia nulla in hoc implicantia.

ASSERO Secundo. Respectu nonnisi proprium habitum posse id concedi actibus.

RATIO, quia cum aliis habitibus non apparet, quem nexus habent.

ASSERO Tertio. Defacto id non fieri.

RATIO. Sensus Communis Theologorum in rebus ceteroqui arcans.

Punctum Difficultatis 2.

An Gratia physicè producat Habitus infusos?

PRODUCI physicè tenet Gran. citans pro se S. Th. & Capreol. consentitque Ripalda de Ente supern. d. 221. n. 12. Oppositum sentiunt communiter alii; & post illos Lugo d. 16. S. 1. Videnda rationes utriusque partis.

Pro negante Sententia.

RATIO Prima est, quia utitur Lugo. Quod scilicet passiones & potentiae naturales non producuntur per physicam efficientiam naturae, sed producuntur à generante: imo nec in conservari, dependent ab essentia: quia sicut in locum generantis succedit alia conservans causa, ita eadem est conservativa passionum: conservans enim formam, conservat etiam consequentia ad formam.

RESPONDETUR. Quod denominative producere passionum tribuatur generanti, in re tamen ipsa, forma, emanat ex se illam passionem, passiones quidem Metaphysicae per physicam emanationem non sunt secundus phyticae. Et

certè sicut aqua remoto igne reducitur ad primituam frigus per veram efficientiam physicam & primò illud emanat ex se. Habitum autem charitatem subsequentes, suppono esse difficultas realiter à charitate: quia de illis tanquam de pluribus virtutibus, cum gratia nobis venientibus, loquuntur PP.

INSTANT LUGO. Solam ex passiones produci possunt physicè, quae determinate ab essentia exiguntur; unde materia prima non producit formam: quia indeterminata illam exigit. Angelus item indeterminatus ad existendum hinc exigit, ut hoc ubi, accipiat primò à Deo, &c. Gratia autem habitualis, non exigit habitus infusos determinatae. Unde in via non habet coniunctum sibi lumen gloriae, in Partiali habitum fidei.

RESPONDETUR. Saltem eos habitus posset producere physicè gratia, quos determinatae exigit. Rursus, quamvis indeterminata illas passiones exigeret, non obest, quod minus adhuc physicè illas possit producere, modò determinatur à Deo oblatione concursus: quia etiam aqua non est determinata ad hoc numero frigus, & tamen physicè illud ex se emanat, saltemque non implicat Contradictionem, talis physica productio passionum indeterminatarum, posta determinatione Divinâ, quae fiat per oblationem concutus. Instantia adlatæ non convenient. Nam ad illud, de ubi dici potest; illud non esse distinctum, nec haberi principium, à quoniam, antecedenter ante ipsum esse producatur, habetur autem principium, ex quo efflant habitus infusi, nempe gratia; quod agens debeat producere formam, & non materia, non proficiscitur id merè ex indifferentia materia ad formam, sed ex eo, quod ad ipsum esse materia, quâ talis, non pertinet forma, emanantur autem nonnisi ea, quae spectant ad complementum esse, ipsius emanantis. Jam autem gratia ad esse ipsum suum quâ tale, exigit habitus, tanquam suas passiones. Quod item Angelus non producat physicè aliquas in se species impellas, non debet referri in indifferentiam, sed quia pertinet ad proxidentiam Divinam, substantiam completam intellectualem, proxime instruere, & aptificare ad operandum. Sed de hoc alibi.

Quando autem dicit Lugo, habitus fidei vel luminis, habere se, sicut potentiam intellectivam; habitum vero charitatis & alios sicut potentiam voluntivam, non est autem juxta rerum naturam, ut gratia habitualis sit radix aliorum habituum physicè, non autem habitum, qui sunt sicut potentia naturalis intellectiva, id etiam non convincit: quia si non est contra ordinem naturae, non posse principiare formam substantiam suam, & tamen posse principiare formam accidentalem, v. g. quantitatem; sic nec in praesenti erit, nec sequetur quidquam contra ordinem naturae. Quod autem non esset secundum ordinem

dinem naturae, si anima adferret secum potentiam volitivam, & non intellectivam, id referri in hoc deber in nostris principiis: quia istae potentiae sunt indistinctae realiter ab anima. In aliorum autem sententia haec ratio adferri potest; quia pro statu naturae, non est reperibile intellectivum sine volitivo, & volitivum sine intellectivo. Jam autem pro statu supernaturali, potest esse intellectivum supernaturale fidei, sine volitivo supernaturali, hoc est charitatis habitus, quam alias identificamus gratiam. Qui illam non identificant, referent connexionem charitatis cum gratia, in Autoritatem Sacram, ita ut, sicut potest esse habitus fidei sine gratia, possit esse & sine charitate, quae sequitur gratiam.

INSTAT Secundò. Sicut gratia est indifferens ad hos vel illos habitus supernaturales pertinentes ad intellectum; ita est indifferens ad hos vel illos pertinentes ad voluntatem; & hoc patet in habitu spei, immo & in habitu charitatis: actus enim amoris Beatifici, ex diverso modo attingendi objectum, diversus erit, consequenter a diverso habitu procedet.

RESPONDERI potest. Negando, quod ii etiam habitus physicè principiari non possint, qui indifferenter exiguntur, modò determinetur gratia, exhibitione concursus, ad hos vel illos potius principiandos. Charitatis habitus idem manet: quia Paulus dicit Charitatem non evacuari, evacuaretur autem; si illi substitueretur alia Charitas. Sicut evacuatur lumen fidei, cum illi substituitur lumen gloriae. Nec valet, quod ille actus sit distinctus modo tendendi. Si enim voluntatem non est necesse esse distinctam, quae amat necessarium bonum in communione, a se ipsa amante liberè bonum: ita nec id charitati attribuendum. Et sicut potentia potest elicere specie distinctos actus, sic & Charitas. Dici etiam potest, quod proprietates quarti modi omni, soli, & semper tribuantur: et tamen, quae indifferenter exiguntur, possunt adhuc habere nomen, & rem proprietatis, adeoque emanabilis physicè pro tali statu: sicut Canities non competit homini pro omni statu, sed solum in Senectute, & tamen est proprietas hominis physicè ab eo procedens, & non ab extrinseco.

INSTAT Lugo. Lumen gloriae non habet respectu gratiae, sicut canities respectu hominis; Canities enim habet connexionem determinataem, cum ipso physico statu & intrinseco hominis. At vero Lumen gloriae non habet connexionem physicam, cum statu physico ipsius gratiae. Nam status viae involvit Decretum Dei extrinsecum, decernens tantum, vel tantum tempus ad merendum. Nihil ergo est physicum intrinsecum in ipsa gratia, vel in subiecto illius, a quo physicè determinetur gratia, ad producendum physicè Lumen gloriae.

RESPONDERI potest. Sicut canities non habet connexionem physicam cum esse intrinse-

co hominis simpliciter, sed cum esse hominis pro eo statu; sic etiam Lumen gloriae, non habet connexionem physicam cum gratia, pro quo- cunque statu; sed pro statu termini. Et sicut per oppositos non producit Deus in via lumen gloriae: quia illud non exigit gratia pro statu viae: quantumvis exigentia illa sit fundata, in ipso esse physicè gratia, ita nec illud ex se emanabit physicè, pro statu viae, gratia. Et sicut status termini, qui involvit extrinsecum Dei Decretum, non impedit, quo minus Deus ad exigentiam gratiae, qua fundata est in ipso esse physicè gratia, censetur producere lumen gloriae: sic nec impedit idem Decretum, quo minus in Decreti illius circumstantia positæ gratiae, principiet physicè illud lumen: sicut in circumstantia Decreti talis durationis viae, ipse homo principiat physicè canitatem. Quod si quæras, quod sit illud esse physicum gratiae, cum quo connexionem physicam dicit lumen? respon- debitur esse illud ipsum, quod dicent oppositi, depositare à Deo, ut in his circumstantiis producat Lumen gloriae, quod depositare, est identifi- catum gratiae.

SECUNDA RATIO ex eodem. In peccatore manet fides & spes, ut scilicet aetius fidei & spei, qui necessarii sunt ad conversionem, & recupe- rationem gratiae, connaturaliū sicut ab habitu, quæ fierent a solo auxilio extrinseco; quæ ratio congruentia deficeret, si habitus hi connaturaliter exigenter conservari ab habitu gratiae, quam conservationem tunc Deus scipio supplet.

RESPONDETUR. Idem argumentum solvi oportere à Lugone. Certum enim est, quod saltem habitus producantur à Deo, ad exigentiam physicam gratiae, consequenter etiam conser- ventur ad ejusdem exigentiam, quomodo autem conservantur ad exigentiam gratiae habitus fidei & spei in peccatore, cum in illo non maneat gratia exigens illam conservationem? quod si conservatur habitus fidei & spei in peccatore ad exigentiam gratiae, quomodo dicetur conservatio illios, ut connaturaliū elicantur actus fidei & spei, cum conservatio illorum non sit connaturalis. Quod si dicas illos habitus non conser- vari ad exigentiam gratiae, sed non nisi alios, idem in praesenti dici potest. Quid si dicat aliquis gratiam aliquorum habituum esse productivam, & conservativam, quales sunt habitus morales, & habitus charitatis identificatus gratiae, ita tamen, ut dentur habitus alii, quos producit physicè, non conservat, gratia, & tales esse fidem & spem; poteritque haec Responsio firmari ex pro- portione esse supernaturalis cum naturali: in quo esse naturali sunt aliqua, quæ ita sunt pro- ductiva, ut simul sint conservativa, ut objecta re- spectu specierum; aliqua ita productiva, ut non sint conservativa, sicut sol producit calorem, non conservat; consequenter poterit gratia pro- ducre habitum fidei & spei, non illum conser- varare, dum abest.

TERTIA RATIO est, quia habitus isti, vocantur infusi per se, non vocarentur autem per se infusi, si ab aliqua causa creata produci possent.

RESPONDERI potest. Vocari istes infusos habitus, ut condistingantur à facilitantibus, & merè naturalibus. Nec obstat, quòd in Angelogratia, v. g. non producat habitum Castitatis: quòd enim habitum castitatis non habeat Angelus, non debet in id referri, quia non infunditur illi castitas, sed quia non emanat illum ex se physiè gratia, quæ agere debet secundùm circumstantias, & capacitatem subiecti: sicut ipsa gratia constituit filium adoptivum, & tamen non tribuit hoc Christo, non est autem Angelus subiectum capax Castitatis.

QUARTA RATIO. Existis, quas adfert Ripalda. Plures habitus existunt intensiores gratiâ habituali. Ergo non fluunt physicè à gratia, alias fieret aliquid contra proportionem causæ & effectus. Antecedens probatur; peccator fidelis eliciens actus fidei, intendit habitum fidei; cùm autem remissâ contritione se disponit ad gratiam, recipit illam in gradu remisso juxta remissionem charitatis.

RESPONDETUR. Argumentum à fide non urgere, cùm possit concedi illam physicè non produci à gratia. Deinde cùm peccatori tota gratia reddatur, quam antea habuit, & simul ageatur ratione actus remissi, non debet dici, quòd peccatori reddatur gratia in gradu remisso, sed in quali illam præhabuit, unaque cum Augmento.

QUINTA RATIO. Potest salvari tota ratio naturæ, in gratia comparata ad alias virtutes infusas, quamvis illi non tribuitur efficientia physica earundem.

RESPONDETUR. Saltem servandam esse proportionem cum esse naturali emanante ex se suas passiones, quam proportionem nihil vetat servari.

SEXTA RATIO. In gratia non recipiuntur virtutes, Ergo nec ab ea emanantur physicè.

RESPONDETUR. Ut idem sit principium receptivum & effectivum, solum requiritur ad conditionem vitalitatis. Ceterè enim calor, quem principiat physicè ignis, non recipitur in forma, sed in materia.

INSTABIS. Casu quo potentia distinguitur ab anima, subiectum illarum erit anima, non materia, Ergo & subiectum habituum deberet esse gratia, & non anima. Ergo, si non sit eorum subiectum, nec erit illorum principium.

RESPONDETUR. Etiam ipsum subiectum queri debere proportionatum, si fieri possit. Nam autem non adest proportio inter materiam & potentias spirituales, quæ est inter animam & habitus spirituales. Cumque adhuc gratia non sit substantia, cuius est proprium substare accidentibus, potius potest habitus recipi in anima, quantumvis posset dici illos recipi

in gratia, eo modo ac alia accidentia in Quantitate.

SEPTIMA RATIO. Non potest dari causa creata, quæ efficiat gratiam sanctificantem, Ex quo neque quæ efficiat habitus supernaturales.

RESPONDETUR. De Antecedenti dubitari posse. Interim Disparitas est; quia grata habet se per modum ipsius esse supernaturale, consequenter non dabitur quidquam prius illi esse supernaturale, in quod tanquam creatum quid, in ordine supernaturale revocetur gratia, quasi in suum principium supernaturale, nam ante esse, operari non supponitur; quod ipsum esse supernaturale potest habere rationem priorem respectu habituum, adeòque effectivi.

Quod attinet ad fundamenta Contraria Sententia.

PRIMUM FUNDAMENTUM est Auctoritas S. Th. quil. 2. q. 110. a. 4 ad t. a. Sicut ab essentia animæ effluunt ipsius potentia, quæ sunt operationum principia, ita & ab ipsa gratia effluunt virtutes, per quas promoventur ad actus.

RESPONDERI posset, effluere illas physicè exigitivè: quia producuntur à Deo ad exigentiam gratia, licet non effluant per ipsam acceptiōnem, esse, à gratia. Rursus non docet S. Thomas pariter se habere in modo effluendi animam & gratiam, licet utraque habeat suas passiones.

SECUNDUM FUNDAMENTUM est. A natura emanantur passiones suæ, Ergo & à gratia.

RESPONDETUR. Non esse necesse in omnibus hæc æquiparari, præcipue cùm obstat Argumenta, quæ prætendent oppositi.

Punctum Difficultatis 3.

Determinantur Afferenda.

PENSATIS Argumentis utriusque partis.

ASSERO PRIMO. Non implicare Contradicitionem, quòd gratia physicè causet habitus suos, idque secundum vim sibi innatam.

RATIO. Quia id non implicat Contradicitionem.

ASSERO SECUNDÒ. Probabilis est, quòd solum aliquos habitus physicè causet gratia.

RATIO. Tum quia: si nihil obest, debemus causas rerum particulares assignare, & non recurrere ad Deum; nulla autem particularior causa illorum habituum assignari potest, quam gratia. Tum quia: quodcumque fundamentum haberi potest, quod posito igne lequatur calor, causeturque physicè, & non producatur à Deo, non nisi ad exigentiam ignis, idem huc habebitur. Et sicut posito igne ponitur calor, & non posito, non ponitur; ita posita gratia ponuntur habitus sicut aliqui, & non posita, non ponuntur.

Tum

R. P.
THEMLOD
zianowski
TOM. I. E. Z.
D. VI.

Tum quia: ut vidimus in solutione Argumentorum, nihil est, quominus esse naturale sequatur ipsa gratia in emanatione physica luarum passionum.

ASSERO Tertiò. *Probabilis est in primis non produci physicè à gratia Lumen gloriae, & scientiam infusam, nec fidem aut spem.*

RATIO. Quia Lumen gloriae habet se potius per modum præmii, & scientia infusa tanquam effectus liberalitatis Divinæ. Jam autem, quæ per modum passionum producuntur, non se ita habent. Probabilis item est non produci physicè fidem & spem: quia ipsa separabilitas istorum habituum à gratia, non tantum distinctionem realem eorumdem importat; sed etiam & ius existentia sine gratia. Cumque nulla sit ratio, quod hi duo habitus physicè debent produci, probabiliter inferri poterit, quod non nisi per ordinem ad alios habitus, cum quibus interiorius connectitur gratia, habeat rationem emanativi; potestque adhuc esse in hoc proportio in naturalibus, quia sicut formæ præsupponunt alias dispositiones, quas non caulant physicè: ita & gratia præsupponet fidem & spem.

DICES Primò. Quamvis calor conservetur sine igne, non rectè inferimus, non produci illum physicè ab igne. Ergo etiam, quamvis sine gratia conservetur fides & spes non rectè argetur, non produci illos à gratia.

RESPONDETUR. Præcisè quidem id exinde totaliter non colligi, sed hoc supposito, exinde simul suaderi, quod physicè à gratia non producantur, quia discurrunt ex proportione naturalium ad supernaturalia, si nihil obstat, debemus ponere alias fixas dispositiones supernaturales, correspondentes fixis dispositionibus naturalibus, antecedentibus esse naturale, & hæ dispositiones in ordine supernaturali sunt fides & spes.

DICES Secundò. Non esse idem fundatum, quod habitus producantur physicè à gratia, quod fundamentum est asserendi, quod calor physicè producatur ab igne; idque ideo, quia Deus respectu effectuum naturalium, habet se ut causa specialis, quando defunctor causa secunda, supernaturalia autem Deus concursu speciali producit.

RESPONDETUR. Ex eo, quod Deus producat supernaturalia speciali concursu, non licet inferre, non dari causam supernaturalem, alias nec actus nostros supernaturales physicè produceremus. Specialitas ergo concursus Divini ad supernaturalia, solum ostendit, quod Deus concurrat concursu indebito.

DICES Tertiò. Ex eo ignem non esse producendum calor, solum moraliter: quia nullum est fundamentum, quod illum solum moraliter causet.

RESPONDETUR. Nec etiam haberi funda-

mentum, quod gratia habitus nostri causet physicè.

DIXI autem probabilius esse, quod gratia physicè non emanet fidem & spem: quia probabile est, quod etiam illas emanet physicè, ita, ut secundum naturæ sua conditionem, non posint antecedere infusionem charitatis, immo nec conservari, nisi ex speciali Dei dispensatione; quod ne quidem ipsum teneat quis dicere, si sentiret in primo quidem produci, pendere illos habitus à gratia, non tamen in conservari.

Punctum Difficultatis 4.

An habitus Fidei prius infundatur, quam habitus Charitatis?

Quod hæc dicetur de habitu charitatis, proportionatè applicandum erit de habitu spei. Non procedit autem difficultas de infantibus, quibus in baptismō simul duratione, omnes illi habitus infunduntur; sed procedit de adultis, an scilicet, cum prius convertendi elicant actum fidei, quam actum amoris, prius etiam illis infundatur habitus fidei; quam habitus charitatis. Affirmat Suar. Vasq. Kon. d. 16. in fin. Amicus d. 15. S. 4. n. 93. Negat Lugo d. 16. S. 2.

Argumenta partis Affirmativa.

PRIMUM ARGUMENTUM est. Potest conservari in peccatore fides & spes sine charitate. Ergo & primo produci.

RESPONDERI posset negando Consequentiā. Eò quod Trident. doceat nos de Antecedenti, & nō doceat de Consequenti congruitq., ut illi habitus ad exigentiam gratia producantur, tanquam proprietates ad exigentiam ipsius esse supernaturalis, quam exigentiam non dici à gratia, non ostendit arguens.

SECUNDUM ARGUMENTUM est Amici. Sacramenta conferunt suos effectus omnibus obicem non ponentibus, sed qui ad baptismum accedit sufficienter dispositus ad fidem, etiam si non accedit sufficienter dispositus ad gratiam, accedit sine obice ad habitum fidei, esto accedit cum obice ad gratiam, Ergo illi infundetus fides.

RESPONDETUR. Hoc Argumentum multum probare: probaret enim, quod si quis esset dispositus per actus justitiae, & non per actus amoris, prius illi infunderetur justitia, quam gratia, quod est contra Communem. Deinde dici posset duplicem obicem cogitari posse, quendam positivum, pravæ affectionis nolendi v. g. credere, alium negativum, hoc est non positorum prærequisitorum, qui etiam obex auferri debet: quia hoc ipso non essent illa prærequisita, silli non ablati, res, ad quam prærequiruntur,

(q) 2 pone-

poneretur. In præsenti ergo, auferitur tunc quidem positivus obex, non auferatur tamen negativus. Inter prærequisita enim est, positio ipsius gratiæ, exigivæ reliquorum habituum, quam exigentiam non dari in gratiæ, probandum fuisse. Et licet quidem characterem producat baptismus non producendo gratiam, non sequitur, quod etiam infundi possit fides, non infusa gratiæ; quia Sacra Auctoritas docet semper produci characterem, tanquam semen & virtutem in probabili sententia, ut postea producat gratiam: doctrina autem sacra non docet, produci fidem ante infusionem primam gratiæ.

TERTIUM ARGUMENTUM est ex Kon. d. 6. dub. 4. In fideli peccatore ideo relinquitur habitus fidei & spei: quia cum adhuc verè sit fidelis, convenient, ut adhuc aliquid reale in se habeat, quo etiam dum nihil agit, sit & determinetur intrinsecè fidelis, & potens actus fidei exercere, atqui dum aliquis ab infidelitate conversus, primum habeat habitum charitatis, verè & ex animo credit, est verè fidelis. Ergo etiam debet habere habitum; alias dum actu non credit, non esset vere ac formaliter realiter fidelis; sed solum denominatione quadam extrinsecè ab actu præterito.

RESPONDETUR. Argumentum probare multum; probaret enim habitum justitiae infundi ante habitum charitatis, casu quo actus justitia exerceatur ante actum charitatis. Sicut ergo in hac materia sufficit denominari justum ab actu præterito; ita sufficiet denominari fidem.

QUARTUM ARGUMENTUM à Pari. In ordine supernaturali dantur aliqui actus, qui non exigunt procedere à charitate actuali. Ergo & dabuntur habitus, quorum producione non sit conexa cum productione habitus charitatis.

RESPONDETUR. Disparitatem esse: qui si non dentur aliqui actus non procedentes ab habitu charitatis, hoc ipso nec darentur habitus distincti à charitate, quos dari supponitur. Nullum autem simile absurdum pro Antecedenti urget. Quando autem ex eo, quod gratia habitualis requirat alias dispositiones, urgetur illam non esse primam radicem in ordine ad omnes operationes supernaturales, id non convincit; quia etiam ante animam requiruntur dispositiones; & tamen anima est etiam radix omnium operationum viventis. Deinde gratia in adultis requirit attritionem pro dispositione, & tamen oppositi, non ponunt apte attritionis actum, charitatem.

QUINTUM ARGUMENTUM ex Trident. Sed de hoc infra.

Pro Parte Negativa.

PRIMA RATIO est, quam etiam proponit Kon. & objicit Lugo, quia Baptismus de se habet efficaciam ad infundendum habitum fidei, & aliarum virtutum, ut juxta probabiliorem

sententiam decernit Pontifex in Clement. unica; de summa Trinit. & constat ex Cap. Majoris de baptism. Si autem habitus fidei infunderetur, cum primum credit adulterus, hinc pro se fides in baptism. non infunderetur, sed per accidens.

RESPONDERI potest. Retorquendo argumentum. Sacramentum Pœnitentia, est sacramentum mortuorum, natum per se conferre gratiam, & tamen hoc non officit ejus efficaciam, si doleat peccator ex amore Dei. Sicut ergo tunc Sacramentum Pœnitentia per se adhuc justificat: quia Contritio illa non justificat, nisi cum voto implicito Confessionis: ita quia fides illa in tantum meretur infusionem habitus in adulto, in quantum ex annexa voto baptismi implicito, adhuc baptism. tribueretur.

Quod autem attinet ad verba Trident. in quibus dicitur Cathechumenum petere ab Ecclesia fidem, id eo sensu accipi potest, quod petat instructionem in Doctrina fidei, & baptismum, qui quantum est ex illo, est infusus habitus fidei.

INSTARI potest primò ex Trident. Sel. 6. cap. 7. Ubi docet Tridentinum nos in baptismi fidem spem, charitatem simul infusa recipere.

RESPONDERI potest. Hæc simul recipi, scilicet per se, & quantum est etiam ex vi baptismi. Finis etiam Concilii, ut ait Amicus, erat, enumerare dona & virtutes, quæ in justificacione conferuntur, contra Hæreticos, contendentes nos justificari ex. insecā imputacione justitiae Dei. Non erat autem mens Trident. definire, simul ne tempore, an non omnes illi habitus infundantur, quo etiam modo explicari debet Vienense.

INSTARI potest secundò ex Lugo. Si fides supponatur in adultis ante baptismū; posset evenire, quod in adultis, ne quidem augeretur fides in baptism. quod ipsum probatur: quia se accidere potest dispositionem ad fidem esse intensiorem, quam dispositionem, quæ postea ponitur ad gratiam, & per consequens habitum fidei infusum esse intensiorem, quam postea infundatur charitas. Quare cum fides & alias virtutes solum infundantur, quando infunditur charitas, propter connexionem quam habent cum charitate, & juxta intensiōnem illius, non augeretur fides in eo casu, cum jam supponetur excedens mensuram charitatis.

RESPONDERI potest. Cum per nos gradus intensiōnis sint homogenei, quacunque additione gradus augebitur, & intenderetur fides, augebitur, que juxta mensuram charitatis, non comparando illam charitatem ad fidem & gradus præhabitos, sed non nisi ad augmentum, quod hic & nunc datur fidei, quod solum augmentum mensuratur charitate.

INSTANTI tertio Lugo. Ex dictis sequi; quod fides possit esse intensior charitate.

RESPON-

R. P.
THEODO
zianowski
Tom. I. e. Z.
D. VI

RESPONDETUR. Posse esse fidem intensio-rem charitate in adultis, si ante dispositionem ad gratiam, ponantur actus fidei. Retorquet etiam potest Argumentum, quod videtur probare gratiam non posse infundi ante Sacramen-tum Pœnitentiaæ, eò, quod non posset postea au-geri in Sacramento Pœnitentiaæ: quia fieri pot-est, ut sit intensior amor Dei, ante confessio-nem, dispositio autem immediata ad confessio-nem valde remissa. Ex quo inferes principium illud Lug. nempe non posse augeri habitum præcedentem, si sit remissior dispositio ad gratiam Sacramentalem, principium inquam illud non tenere.

SECUNDA RATIO est. Non debere ante infusionem gratiæ infundi habitum fidei, probat ipsa essentia gratiæ habitualis, quæ ideo est for-ma justificans, & faciens filium Dei adoptivum, quia ad eam consequuntur potentiaæ & operati-ones supernaturales, ex quo conceptus sequitur, quod sicut habitus infusi, aliarum virtutum, sic etiam habitus fidei, debeat ex ipsa gratia dima-nare: quod ipsum probatur: quia non potest es-se aliqua natura principium volendi, que non sit principium intelligendi. Cùm ergo gratia in ordine supernaturali sit prima natura & radix habitum, qui sunt in voluntate, eadem gratia debet esse principium cognoscendi, in eodem ordine supernaturali, adeoque principiare fi-dem.

RESPONDETUR. Non in omnibus debere servari proportionem naturæ & gratiæ, sed non-nisi in iis, de quibus fundamentum habetur. Tu autem fundamentum non aduersis, quare proportionari debeat in hoc, quod est, esse radicem & actualem habitus hujus supernaturalis intel-lectivi.

INSTAT Primò Lugo. In Patria locò Fidei succedit Lumen gloriæ, cuius gratia est radix, Ergo & in via, erit gratia, radix fidei. Si enim est semel radix gratia in ordine ad cognos-cendum, semper erit.

RESPONDETUR. In istis etiam principiis, Antecedens negando. Lumen gloriæ enim potius habetur tanquam præmum meritorum, non autem tanquam quid fluens ex radice, quæ radix sit gratia.

INSTAT Secundò. Si habitus fidei iuxta suam naturam ponitur absque gratia habituali, de-beret utique in eo statu habere secum alios habi-tus infusi in voluntate: omne enim principi-um cognoscitivum, connaturaliter loquendo est appetitivum, Ergo eo ipso, quod Deus ele-vet hominem ad gradum cognoscitivi in ordine supernaturali, deberet eodem modo illum elevate ad gradum volitivi, nec sufficit, quod Deus elevet per auxilium ad volendum. Sicut non sufficit exigentia intellectus naturalis, si per auxilium extrinsecum, suppleatur defectus potentiaæ volitivæ.

RESPONDETUR. Non adferri rationem, quæ convincat in hoc esse similem gratiam na-turæ: nam etiam per oppositos certum est, ablatâ animâ auferri intellectum, & tamen ablatâ gratiâ, non auferitur fides. Non sufficit autem, ut Deus per aliquâ extrinsecum suppleat defectum potentiaæ volitivæ, quia illo suppletivo pos-ito, non salvatur ratio operantis ab intrinseco, quam rationem intendit natura, posito autem solo habitu fidei, salvabitur ratio elevati.

INSTAT Tertiò Idem. Aliæ virtutes mora-les infusiæ veniunt & abeunt simul cum gratia, Ergo etiam fides & spes.

RESPONDETUR. Argumentum multum probare: quia probat habitum fidei amitti cum gratia, sicut amittuntur aliæ morales supernatu-rales. Dicentque oppositi, quod se sufficien-titer tueantur ratione à posteriori, quia cùm do-ceat fides, quod habitus morales posita gratiâ ponantur, sublatâ tollantur: potestque illa ha-bere rationem radicis, utpote tanquam natura in ordine supernaturali: benè inferunt causari illos habitus à gratia: Tale autem fundamen-tum, nos habetur, circa fidem & spem.

TERTIA RATIO est ex Lug. Quamvis pos-fit ponitalis habitus fidei, qui non præsupponat positionem gratiæ, tamen is, qui defacto datur præsupponit positionem gratiæ: ille enim habi-tus est magis supernaturalis in sua substantia, facilius autem est, admittere supernaturalita-tem quoad modum in hoc, quod habitus ponatur vel conservetur, quando non debeat esse, quâm ponere illam substantiam fidei ad eò su-pernaturalem, præcipue cùm omnis habitus infusi, connaturaliter loquendo, debeat esse pas-sio alicujus primæ radicis, quæ non alia, nisi gratia.

RESPONDETUR. Nomine supernaturalis quoad substantiam, venit supernaturalis quoad Entitatem; neque enim gratia est aliqua sub-stantia, quæ supernaturalitas & quæ salvabitur, quantumvis non præsupponat fides, positionem gratiæ. Illa propositio: *Omnis habitus infu-sus, debet esse passio alicujus primæ radicis, sal-vari potest in præsenti per hoc: quia quamvis fides non sit passio propriæ, hoc est, emanata à gratia, est tamen passio improprie;* quia licet quamvis antecedere possit positionem gratiæ, non tamen ponitur, nisi ad prædisponendum statum secuturæ gratiæ, non absimili modo, quo formæ partiales vel dispositiones, non præsupponunt positionem animæ viventis, & tamen ordinem dicunt, quantum ex illis, ad animam viventem, licet illæ & antecedant & sequantur formam viventem.

Resolutio Difficultatis.

ASSERO. *Probabilis est, quod habitus fides connaturaliter produci possit, ante positionem gratiæ.*

(q) 3 RATIO

RATIO Prima Asserti est, quia talis habitus non implicat, & talem defacto elegisse Deum probabile est; quia, vel facit Deus contra exigentiam gratiæ, & ipsius habitus fidei, conservando illum sine gratia in peccatore; vel non facit contra istam exigentiam. Si facit. Ergo non facit; quia ut Auctor supernaturalium, accommodans sese ipsorum supernaturalium naturæ, debuit potius eligere habitum fidei, connaturaliter stantem sine gratia, sciens quod id deberet non raro contingere. Si autem non facit contra exigentiam gratiæ, conservando habitum fidei independenter à gratia. Ergo apparet, quod conservet illum independenter à gratia, & quod illa ipsa fides habeat jus etiam primo ita connaturaliter existendi.

RESPONDET Lugo. Fore miraculum, si non maneat in peccatore fides: esset enim id contra legem universalem statutam à Deo, quæ tamen lex justas ob causas fuit contra exigentiam connaturalem ipsorum habituum.

CONTRA est. Quia hoc ipsum impugnatur. Cùm potuerit Deus eligere habitum fidei, cui non esset contra naturale manere si ne gratia, talem censendus est elegisse, utpote quantum fieri potest, accommodans sese, exigentias rerum, faciensque sine miraculo id, quod ordinariè fit, & potest fieri sine miraculo.

RATIO Secunda. Sicut non sunt multiplicanda Entia sine necessitate, sic nec principia dependēdi, & supponendi existentiam aliorum Entium. Sed nulla est necessitas, ut existentia habitus fidei, dependeat ab existentia charitatis, præcipue cùm in multis deficiat proportio, inter cognoscitivum naturale, & inter cognoscitivum supernaturale.

RATIO Tertia est ex Trident. Sess. 6. cap. 7. *Fides, inquit, nisi ad eam, accedat spes & charitas, neque unit perfecit cum Christo, neque corporis ejus vivum meum efficit.* Ubi videtur supponere antecessionem fidei ante charitatem, cùm dicat fidei, accedere charitatem. Recursere autem ad solam antecedentiam rationis, non est accipere simpliciter verba Trident.

Punctum Difficultatis 5.

De Intensione Habituum Supernaturalium.

Plures in hac materia Sententias ponit Amicus T. 3. d. 35. S. 8. Cum Communissima Nostrorum Sententia.

DICENDUM est. *Quocunque etiam remissi actu, intendi habitus supernaturales.*

PROBATUR Primò. Quia nullum est fundatum, negandi hanc vim actibus, etiam remissioribus.

PROBATUR Secundò principaliter. Quia verba Trident, ut sonant sunt accipienda, quæ

simpliciter enuntiant operibus nostris bonis augeri gratiam; sic enim habet Sess. 6. Can. 24. *Si quis dixerit iustitiam acceptam non conservari, ut etiam augeri coram Deo per bona opera: sed opera ipsa fructus solummodo & signa esse iustificationis adepta, non autem ipsius augenda causam, anathema sit.* Ex quo Can. sic formatur Argumentum. De remissione opere verum est dicere: Est opus bonum, utpote ex gratia factum. Ergo verum est dicere auget iustitiam, nam indefinite Trident dicit, opus bonum augere iustitiam. Hoc ipsum urgetur verbis Trident, ibid. cap. 16. Opus remissum antecedit Dei gratia, continetur, & sequitur, fit virtute, per quam in nos influit Christus; fit ex gratia, sine qua nullum opus est Deo gratum & meritorium. Ergo inter Trident. *nihil ipsi iustificatis amplius deesse audiendum est, quominus mereantur: deesse autem illis per oppositos fervor, & intensio. Jam autem per Tridentinum tota ratio merendi refertur in esse ex gratia, quod competit etiam missis actibus.*

PROBATUR Tertiò. T. q. non requirit certa intensio gratiæ ad hoc ut iustificet, Ergo nec certa intensio meriti, ut augetur gratia. Tum quia augere merita, fore in detrimentum merentis; quod ipsum probatur: quia habens gratiam ut quatuor, eliciendo actum ut due, mesetur, quia ille actus, respectu illius habitus, cùm habeat proportionem dimidi, non posset dici remissus; quod si sit habens gratiam ut mille, erit remissus, consequenter nec meritorius augmenti. Ergo habere intensiorem gratiam, cedit in detrimentum merentis. Tum quia, ut ait Amicus, si ad meritum est necesse super vires habitus operari. Ergo ad meritum, est necesse, non connaturaliter operari: quia connaturalis operatio, non excedit potentiam. Si item sit necesse operari, intensio, quæ sit æqualis habitui, iterum ad merendum erit necesse non connaturaliter operari: quia agens liberum non est determinatum ad operari, secundum ultimum posse.

OBJICES Primò. Habitum acquisiti non augentur ab actibus remissioribus, Ergo neque infisi.

RESPONDET negando Antecedens. Alii ponunt Disparitatem eò, quod habitus acquisiti, physicè augentur, Ergo ex conditione agendi physicè, quæ est, esse ab excessu, non possunt augeri, nisi ab actibus intensioribus; habitus autem infisi augentur non nisi meritorie, merita autem etiam non intensa, habent rationem meriti.

INSTABIS. Non infunditur gratia & charitas, nisi juxta menturam propriæ dispositionis, Ergo nec augetur.

RESPONDET Concedendo Totum. Sed nego, quod actus remissus, non sit mensura debita ad quocunque augmentum.

OBJICES

OBJICIES Secundò. Si etiam actus remisso agetur habitus, sequitur, quod si unus mercatur uno instanti, & alius decima parte quadrantis, quod hic posterior superaret priorem infinitis gradibus gratiae: superaget enim duratione actus, infinitè pluribus instantibus.

RESPONDEatur. In sententia Aristotelis non componi durationem quadrantis, infinitis instantibus. Deinde dici potest in merito non attendi ad durationem physicam, sed ad moralē: quia ipsa ratio meriti, est moralitas quædam.

OBJICIES Tertiò. Si gratia & habitus intendit etiam remissis, sequitur infinitum augmentum Sanctitatis.

RESPONDEatur. Sicut nec actus sunt infiniti, ita nec augmentum illis respondens erit infinitum. Dicunt etiam alii, augeri tunc gratiam non arithmeticè.

Ex occasione de Intensione habituum inquiri potest: An infusio gratiae, & intensio aliarum virtutum, sint æquales, ita, ut quod sunt gradus gratiae, tot sint aliarum singularium virtutum. Affirmat Cajet. Suar. Tan. Kon. Sal. Sfor. & Gran. dicit hoc esse indubitabile, docetq; Rip. d. 28. & defumitur ex S. Thoma 3. p. q. 89. a. 2. in fin. (.) Oppositum docet Sot. & Viet. Valsq. etiam & Aragon, putant fidem & spem, non tendi nisi per proprios actus. Pro sententia Affirmante Rationes format Ripal. Tum quia Trid. Sess. 6. cap. 1. describens incrementum in gratia, dicit hoc incrementum peti in illa oratione: Da nobis Domine fidei, spei, & charitatis augmentum; ubi incrementum Justitiae, explicat per incrementum aliarum virtutum. Tum quia, si positâ gratiâ ponuntur necessariò habitus infusi. Ergo & auctâ augmentur: passiones enim sequuntur conditionem naturæ. Tum quia rationes in oppositum non convincunt: quod enim dicunt hominem, non per quemlibet actum reddi magis fidem: reddit enim magis fidelis habitualiter. Et quamvis major sit proportio actus ad suum habitum, quam ad alios disparatos, habet tamen etiam cum illis mediante gratia nexum, quæ aucta, exigit suatum passionum augmentum.

Hactenus dicta quasi in universali de habitibus, debent intelligi proportionaliter de Fide.

QUÆSTIO II.

De Actu Fidei.

Sancius Thomas accommodans se phrasi Aug. L. de prædest. SS. cap. 2. docet, quod credere, sit cum assensione cogitare. Ubi per Ly assensione, distinguitur fides à quocunque a sensu evidenti. Ly enim assensio, sumitur hinc, pro libera & à voluntate imperata adhäsione in-

tellectus. per Ly autem cogitare, distinguitur fides à visione Beata, &c. Cogitatio enim dicit quid imperfectum, & nondum formatum per plenam veritatis visionem: quando enim possidetur Verum, non dicimus cogitare, sed scire, propter quam imperfectionem, non vocatur secunda Trinitatis persona Cogitatio Patris, sed Scientia, Verbum, &c. Additamen aliquid debet huic definitioni, ne coincidat cum fide Humana. Reflectendo ad doctrinas supra positas sic definietur Actus fidei. Quod sit Judicium supernaturale, immediate innitens veritati primæ, obscurè attestanti. Sicut fides pro habitu sumpta est Qualitas supernaturalis principiativa actuum assentiendi, propter veritatem primam obscurè attestantem. Et hæc de definitione Actus Fidei.

Quod attinet ad divisionem actus fidei. Celebris est illa divisio, Credere Deo. Credere Deum. Credere in Deum. Primum significat habitudinem ad Deum, tanquam formale motivum assentiendi. Secundum habitudinem ad Deum tanquam ad Objectum materiale. Tertium habitudinem fidei ad Deum ex imperio Charitatis, quâ charitate quia destituti peccatores Credunt in Deum hoc sensu: quia gratiâ adjuti, habent efficacem intentionem subdendi se Deo per fidem: alias non possent dicere, Credo in Deum. Ad quæstionem illam, an dici possit nos credere in Ecclesiam: Respondetur, si per credere in aliquem, velis significare subjectionem intentionalem alicui, tanquam ultimo fini, sic non creditur in quidquam, nisi in Deum. Sicutem per Ly credere in Deum, notetur habitudo ad objectum quod creditur, & circa quod exhibetur actus fidei, vel habitudo ad eum, cuius dictis fides exhibetur, in hoc sensu clarum est, non soli Deo nos credere: ex prese enim dicit S. Paulus epist. ad Philem. *Gratias, inquit, ago DEO meo audiens fidem, quam habes in IESVM CHRISTVM, & in sanctos ejus.*

Circa alias divisiones fidei, quæ dici possent, alibi suppono tractata; hoc, de ipso actu fidei tractandum, relictum est: An Actus fidei sit discursivus.

DIFFICULTAS I.

Premittuntur quædam, An Actus Fidei sit discursivus?

PREÆMITTO Primo. De duplice discursu fidei instituimus questionem. Primo. An fides sit discursiva discursu virtuali; nomine discursus virtualis intelligendo, quando scilicet uno indiscensibili actu, assentitur quis uni propter aliud. Secundo. An sit discursiva discursu formalis, qui sit per distinctos realiter actus, involventes assensum unius, propter aliud.

(q) 4 PRE.

PRÆMITTO Secundò. *Quoad hoc punctum divisos esse Autores.* Nam Kon. d. 9. dub. 7. etiam virtualem discursum negat fidei. Hurt. d. 39. §. 23. & 34. docet *Eadem incommoda sequi, si concedas fidem esse formaliter discursivam.* Jam autem negato formalis discursus fidei, tribuunt virtualem, post alios Rec. Suar. de Anima tr. 3. d. 3. n. 190. & Hurt. ut in philos. Formalem discursum fidei negat. Cajet. Ban. Sua. Gran. & alii. Concedunt Vasq. Bcc. R. pal. Lugo d. 7. Sect. I.

PRÆMITTO Tertiò. *Rationem tam discursus virtualis, quam formalis dupliciter spectari posse.* Primò. Discursus virtualis potest sumi in quantum est assensus ex duabus præmissis uno actu & eodem, cum ipsa Conclusione conceptis, ita tamen, ut innatur præcisè, ipsi etiam bonitati illationis & connexionis unius cum alio, tanquam rationi formalis partiali assentiendi: Et hæc potest appellari ratio discursus virtualis, quam discursus est. Secundò accipi potest discursus tam virtualis, quam formalis, ita tamen, ut in utroque fiat assensus non propter se, sed propter aliud, connexione nihilominus illa, non habente rationem movendi, nec faciente motivum formale, & hæc ratio formalis, appellari potest discursus specificativè & materialiter acceptus.

PRÆMITTO Quartò. *Connexionem adhuc ipsam dupliciter spectari posse.* Primò. Connexionem quasi merè Logicam, hoc est, prout intentem merè principiis Logicis, dicto de omni, vel Metaphysicis. Quæ sunt eadem unitertio, &c. Secundò potest spectari connexionis dicti & dictionis, mobilis & motivi, quæ in hoc stat; quod revera ratio formalis motiva, objecto sit conjuncta, quas duas connexiones esse distinctas, vel ipsa earum resolutoria ostendunt; & inter alia, quia intervenit in Fidei actus, ut dictum supra, quo relolvat se, ut si per impossibile alterutrum illorum motivorum deferendum esset, potius detereret connexionem illam Logicam, quam connexionem hujus dicti à Deo, cum hac dictio à Deo.

PRÆMITTO Quintò. *Ipsam connexionem dicti & dictionis dupliciter spectari posse.* Vel prout est in re, vel prout subest modis nostris concependi. In re illa connexionis est dictio Dei, & objectum, quod dicitur; ita se habens, ut dicit illa locutio divina. Vel accipi potest connexionis prout subest nostris conceptibus, sic sumpta est unio quædam, quæ annexit dictionem Divinam & objectum; sic sumpta non est motivum fidei: quia istud motivum, non dependet ab ipsis entibus Logicis, sicut nec alia rationes movendi.

PRÆMITTO Sextò. *Per omnes debere dari alios quos actus fidei, qui non sint discursivi.*

RATIO. Quia etiam in aliis habitibus noscivis, devenire est ad actus, qui ulterius discursu

non noscuntur, nempe ipsa principia; & si illa ipsa per discursum noscerentur, de illo ipso, per quod noscerentur, quætere restaret, an per aliud noscatur. Si non per aliud. Ergo venitur jam ad aliquid, quod non noscitur propter aliud; si per discursum, nisi eatur ad processum infinitum, deveniri debet ad aliquid non noscibile per aliud, sed per se.

PRÆMITTO Septimò. *Non effet tantum in his difficultatibus, quod fides sit discursiva virtualiter, accipiendo discursum virtualiter materialiter.*

RATIO. Quia discrusus virtualis, acceptus materialiter, non aliud est, quam assentiri propter aliud; sed etiam in fide hoc est; siquidem Incarnationi assentimur non propter illam ipsam, sed propter revelationem. Ceterum virtualem discursum accipiendo, secundum quod suo modo innitur saltem partialiter bonitati Consequentiarum; sic fides non potest esse discursiva formaliter: non enim est major ratio unius, quam alterius. Unde vides rationem discrusus materialis, peti præcisè ex assensu, non propter se; ratio autem formalis, petitur extinentia principiis, cetero qui non revelato. Unde jam tunc tali virtuali discrusu concessio in fide, si ille simul in se contineat tres propositiones distinctas realiter, in hoc erit similis actus ille fidei discrusui etiam formalis: quia sicuti hic continet tres propositiones distinctas realiter inter se connexas, ita etiam actus fidei, potest continere tres actus dicentes connexionem inter se, ratione ultimi resoluti. In hoc autem erit disparitas, quia discrusus formalis, attendat connexionem Logicam, quam talem, &c. Jam autem ille actus fidei, attendet præcisè ad connexionem dicti & dictionis. Rursus in discrusu formalis ipsa bonitas illationis erit partiale motivum, in actu fidei habebit le non nisi per modum applicantis. In hoc etiam erit similis discrusu: quia non habebunt le tres propositiones, quas continet Syllogismus Fidelis, sicut scope dissolutæ, & objecta disconnexa, quæ accedente Logica non possint Syllogismum ingredi. Jam autem non sic est, in materiali discrusu, quem concedimus fidei: quia has tres propositiones, Quod Deus dicit est verum, Incarnationem dicit, Incarnationis est vera, nec est Logica; quæ hic ipse Formaliter, Syllogismus quem appellamus Fidelis; licet pro varietate materialium mutet subiectum Minoris & subiectum Conclusionis. His præmissis. Sit

DIFFICULTAS II.

An Assensus Fidei possit esse formaliter discrusus?

DICENDUM est. *Fidem non posse esse discrusum formaliter.*

PRO-

R. P.
THE MŁOD
zia nowski
TOM. I. Z:
D. VI

PROBATUR Primo. Quia si Fides esset discursiva formaliter, inniteretur bonitati Consequentiae, saltem tanquam partiali motivo, si hoc enim sensu huc disputatur; sed nullo modo potest inniti bonitati Consequentiae: quia hoc ipso & esset ille actus fidei, ut supponitur; & non esset, quia non inniteretur specificativo fidei, quod est dictio Dei, quae nunquam est formata de principio, quae sunt eadem, vel, dici de omni. Cumque assensus sequatur debiliorem partem, etiam assensus innitens partialiter motivo non revelato, non erit actus fidei.

RESPONDET Primo Lugo. Retorquendo Argumentum; etiam posito, quod fides sit non nisi virtualiter discursiva, etiam in virtuali discursu, debet inveniri suo modo ratio illationis unius ex alio.

CONTRA quia in superioribus hoc sensu admissimus discursum virtualem, in quantum scilicet præbetur assensus objecto alicui fidei non immediate propter se; sed non est discursiva virtualiter. Fides accipiendo rationem discursus, pro ratione innitiendi bonitati Consequentie.

RESPONDET Secundo Idem. Assensum fidei fundari partialiter in bonitate Illationis formalis, vel virtualis. Neque inde sit assensum Incarnationis fundari in aliquo naturali cognito. Nam licet illa bonitas illationis possit cognosci naturaliter, sicut veracitas Dei, ceterum sicut ipse habitus fidei, concutitur ad cognoscendam veracitatem Dei, quatenus necessaria est ejus cognitio, ad cognoscenda Mysteria revelata. Sic etiam à fortiori concurrit ad cognoscendam bonitatem illationis, idque actu supernaturali. Et per Ly Soli revelationi ininititur fides non excluditur, quod essentialiter involvitur in assensu fundato in Auctoritate Dei; ad eum modum, quo dicimus credidisse nos Auctoritati soli Petri, & tamen concedimus, intervenire illic discursum formaliter. Quae bonitas illationis, non solet appellari motivum, ut quod, sed, ne quo: quia est quae applicat, & conjungit motivum, ut quod, ut possit sufficienter movere.

CONTRA Tum quia. Si assensus ille procederet immediate à principio naturali, non esset assensus fidei Divina. Ergo etiam si procedat ex motivo non revelato: utrumque hoc enim & quæ requiritur, nempe & principium supernaturale, & motivum revelationis. Tum quia reddit Argumentum Bonitas illationis, quam tu dicas attingi actu supernaturali, orto ab habitu fidei, vel ininititur motivo, quod est revelatio; vel non ininititur motivo, quod est revelatio. Si primum, Ergo bonitas illationis est revelata. Ubi autem? Si secundum, quomodo actus ille erit actus fidei? siquidem ininitetur saltem partialiter ei, quod est solo lumine naturæ notum. Tum quia. Quando concurrit habitus fidei ad assensum de veritate Dei, cui naturaliter aliæ

assentiri possemus, adhuc salvatur ratio formalis fidei: quia ut aliæ dictum, assentimur illi principio, quia dixit se veritatem, nihil autem dixit Deus de principio, quæ sunt eadem, &c. Tum quia, Nego, quod in assensu fidei essentia-liter includatur assensus bonitati illationis: nihil enim repugnat ex dictis supra, ut dicat fidelis, quamvis per impossibile falso esset Principium; Quæ sunt eadem uni tertio, &c. adhuc crederem. Tum quia, quamvis fides nostra moveatur à connexione cum Auctoritate Divina, non moveatur à connexione Logica, sed à connexione dictis & dicentis. Tum quia, Etiam in fide humana, interventione discursus formalis, destruit rationem præcisam fidei: vi enim discursus, scitur non creditur. Disparitas etiam est, quia cum illa assensus non sit certissimus; poterit alia motiva, quæ de genere suo non sunt certissima assumere, quibus adhuc promovetur in bono assentiendi; fides autem divina, cù sit de genere suo certissima, non potest assumere etiam pro partiali motivo bonitatem illationis, quæ non promovet rationem assensus certissimi, sed dejectit. Tum qui, Si per rationem formalem ut quo, non aliud intelligitur, quæ ratio applicativi, cum aliæ dixerimus etiam in assensibus intellectivis, rationes applicantes distinguuntur ratione motiva, hoc ipso sequetur, quod bonitas illationis, non sit motivum etiam partiale fidei.

RESPONDET Tertiò ex eodem. Non repugnat fidei, ut refundatur in aliquid, quod non sit revelatum: nam ipsa veracitas Dei, non creditur propter revelationem, licet repugnet fidei, ut refundatur assensus Mysterii in lumen naturæ, hoc est, in aliquid, cognitum non nisi peractum naturalem.

CONTRA. Tum quia, Nego resolvi fidei in aliquid non revelatum. Nego item, quod veracitas Dei non creditur propter revelationem. Tum quia, etiam posito hoc, quod assumitur, magna disparitas est: quia cum resolvitur fides in veritatem Divinam, quamvis non revelatam, adhuc resolvitur in aliquid Divinum & summè ex objecto certum; quod in praesenti non contingere. Tum quia, pone, dum volo elicere Syllogismum Metaphysicum, superadde mihi Deum habitum Metaphysicæ supernaturalem, eo casu erit ille actus supernaturalis, & certus certitudine principii, nullo autem modo certus certitudine objectiva summa. Ergo & in praesenti idem dicendum.

RESPONDET Quartò. Quod licet omnes actus fidei, qui propriè & strictè dicuntur fides, sint propter revelationem, quales sunt omnes assensus Mysteriis exhibiti; dantur tamen actus, qui strictè non sunt fidei, ut sunt actus circa principia fidei; qui tamen elicuntur ab habitu fidei. Et sicut ab habitu pœnitentia elicuntur multi actus, qui non sunt pœnitentia,

ut

DIFFICULTAS III.

Solvuntur Objectiones.

OBJICIT Primò Lugo. Videtur esse supra omnem facultatem intellectus etiam per potentiam obedientiam, quod assentitur alicuius obiecto propter aliud, & tamen non attendat ad connexionem unius cum alio: hoc enim est assentiri propter aliud.

R E S P O N D E T U R. Impossibile est assentiri uni propter aliud, & non attendere ad connexionem objectivam & proportionatam, quae in praesenti est in hoc: quia hoc quidem dictum, & illud dictio est: hoc ipso enim & esset illi assensus propter aliud, ut supponitur; & non esset, quia non esset propter connexionem: huc enim in praesenti verbis differunt, possibile tamen est assentiri propter aliud, & non attendere ad connexionem Logicam seu improprietatem: quia potest in principio, cui innititur connexionio Logica, non invenire habitus sui specificativum & in particulari fides.

I N S T A T Idem Primò. Si hoc esset possibile, posset etiam intellectus assentiri Incarnationi, post cognitam revelationem, & tamen non assentiri propter revelationem.

R E S P O N S U M. Si non attendatur ad connexionem objectivam, seu connexionem dicti & dictio, non poterit assensus fidei, praeter incarnationi, post cognitam revelationem, poterit tamen, quamvis non attendatur ad Logicam revelationis cum Incarnatione connexionem.

I N S T A T Secundò. Cognitio bonitatis illationis per nos presupponitur & prærequisitur. Ergo influit non aliter, quam movendo. Ergo pugnabit intellectum tunc assentiri, & non moveri bonitate illationis.

R E S P O N D E T U R. Dupliciter aliqua presupponuntur à fide. **P**rimò, tanquam resolutoria, **S**econdò, tanquam applicativa resolutiorum; illa quæ presupponuntur tanquam resolutoria, movent. Sed nego sic presupponi bonitatem illationis, quæ autem presupponuntur tanquam applicativa resolutiorum, non movent; rationes enim applicantes, non sunt rationes formales. Et sic presupponitur bonitas illationis.

I N S T A T Tertiò. Fideles rustici assentuntur Mysteriis fidei propter testimonium DEI, sicut assentuntur aliis rebus propriis testimoniorum hominum, licet cum majori adhäsione. Si autem deberent assentiri diverso modo, deberent de hac obligatione monet, quod non sit.

R E S P O N D E T U R. Cum supponat Lugo fideles rusticos non moveri bonitate illationis Logica, sed sola connexione inter dictum & dictio-

R. P.
THEMLOD
ZIANOWSKI
Tom. I. et Z:
I. VI

ur gaudium de peccato vitato. Sic & in praesenti.

C O N T R A. Nego quod assensus principiorum fidei, non sint rigorosè actus fidei. Deminde quamvis multi sint actus poenitentiae, qui non sunt poenitentia, sumta pro quadam amaritudine & inquietudine; nulli tamen sunt ejus actus sine suo specificativo; nam gaudet de peccato ablato in quantum dissono. v.g. naturæ intellectuali. Nullam autem specificativum fidei, in innitentia principio: Quæ sunt eadem, &c.

R E S P O N D E T U R. Quintò ex Eodem. Aliud esse applicare regulas Logicas Universales ad hanc illationem, & ex illis regulis probare hanc esse bonam illationem, & hoc pertinet ad Logicam, non ad fidem; aliud verò est cognoscerem in particulari hanc esse bonam illationem, absque alia applicatione regularum Logicæ, & hoc facit fides: nam rusticus, qui nihil unquam audivit de illis præceptis, discurrat in plurimis assensibus, assentiturque firmissime.

C O N T R A. Tum quia quætere restat, usque non fides, idque notitia innitente motivo sibi proportionato, quod hæc in particulari illationi, sit bona. Tum quia, quod adfertur de rusticis non convincit; nam illi, licet non regulent suos illos assensus per principia universalia, & Logicam artificiale, regulant tamen illos aliquo æquivalenti, & per Logicam naturalem, inveniendo semper specificativum proprium illi illationi; non ostenditur autem, quodnam sit specificativum, dum assentitur huc in particulari illationi, pertinens ad fidem. Tum quia, in illo assensu, distinguendæ sunt duæ formalitates, formalitas assensus præcisè ex vi motivi, quod est revelatio, secunda formalitas, ratio assensus ex cognitione bonitatis illationis, etiam in particulari, & de hac formalitate quæro, quodnam habeat sui specificativum, & quidem condistinctum ab eo, quod habetur in aliis assensibus scientificis, advertentibus hanc in particulari illationem, esse bonam, si autem non habet fides, eo causa proprium lui specificativum, sequitur, quod non attendat fides, quæ talis, illi partiali illationi.

P R O B A T U R Secundò. Quia scilicet sequetur assensus fidei non esse certiores assensibus naturalibus, cò, quod certitudo utriusque innaturatur eidem motivo, nempe bonitati illationis, saltem secundum illam formalitatem, secundum quam illi bonitatem innitetur.

P R O B A T U R Tertiò. Physica non innititur revelationi in suis actibus. Ergo nec principiis Logicas fides: sicut enim revelatio quæ talis, est extra latitudinem physicam; ita non revelatum: *Ly* Quæ sunt eadem, est extra latitudinem fidei.

nem, hoc ipso non attendunt ad bonitatem illationis Logicam, moneri etiam non indigent: quia dicere, assentiaris propter revelationem, & quia aethiopicum, quod est dicere, noli assentiri propter aliud, quod non est revelatio.

INSTAT Quartus. Quando aliqua objecta ita se habent, ut unum non sit aliud, & habent entitatem sufficientem, ut possint agnosciri sine alio, non est, cur noster intellectus, non possit sensim in illud tendere. Auctoritas autem Divina & Incarnationis, ita se habent.

RESPONDETUR. Concessum esse in Premissis, quod perfici possit Syllogismus Fidelis, etiam per tres distinctos actus, non tamen illum specificandum esse a principio, quae sunt eadem, adeoque necdum fore illum hoc sensu discursum formalem.

INSTAT Quintus. Potesit voluntas diverso actu velle finem, diverso media, & interdum utrumque, uno. Ergo etiam & fides poterit attingere sua subiecta etiam diversis actibus.

RESPONDETUR. Concedendo Totum, secundum dictam immediata.

OBJICIT Secundus Rec. Suar. Probans reperiri in fide rationem discursus stricti virtualis. Discursus virtualis, est unica cognitio, unius ex alio: quilibet autem assensus fidei, ita se habet.

RESPONDETUR. Discursum virtualiter materialiter acceptum, non est nisi cognitionem unius ex alio. Discursum autem virtualiter stricte sumptum, & prout discursus est, importare assensum propter, Quae sunt eadem. Et sub hac formalitate, negatur fidem, etiam virtualiter, est discursivam.

INSTAT Primus. Visio Beata est discursiva virtualiter, Ergo & fides.

RESPONDETUR. Positam veritatem Antecedentis, disparitatem esse: quia scilicet Deus visus, etiam connexionem Logicam, manifestat; nullibi autem connexionem Logicam, manifestavit fidei Deus.

INSTAT Secundus Item. Cum haec virtualitates in actu fidei sint solum Metaphysicae, & consideratae per nostros conceptus, non tollunt quod ipsa res est physicae, & a parte rei.

RESPONDETUR. Nostri conceptus non tollunt id, quod est actus fidei physicae, sed nego principium supernaturale, quod est fides, defacto & realiter concurrens ad assensum circa bonitatem Consequentiae, quantumvis non revelatam.

INSTAT Tertius. Si fides non esset discursiva virtualiter, secundum quod discursus importat bonitatem Consequentiae, id ideo esset, quia assensus fidei debet esse certissimus. Sed hoc nihil probat: quia etiam cognitio DEI debet esse certissima, & tamen potest DEUS propositivo cognitionis sua, habere bonitatem illationis.

RESPONDETUR. Ut ex vi motivi, non est aliquis actus certissimus nihil obest; quia Deus utpote omniscius & omnimodè sciens debet moveri quibuscumque motivis sciendi, & in hoc servat conditionem omnimodè scitivi. Jam autem fides non debet moveri quounque motivo, sed non nisi revelato & summa certa.

OBJICIT Tertius ex istis, quae adserit Ripalda, de possibiliitate discursus naturalis. d. 55. de Ente. 18. Non repugnat discursus supernaturalis, quemadmodum, neque apprehensio & assensus supernaturalis, cum discursus sit processio unius cognitionis ex alia, quam quid repugnat esse supernaturalem? Ergo non repugnat supernaturalis Conclusio.

RESPONDETUR. Concedendo Totum. Nemo tamen id defacto esse: quia nihil deest apprehensioni & assensui, ut sit supernaturalis, sicut & ipsi fidei actui, nihil deest, ne sit supernaturalis; deest autem defacto ne conclusio sit supernaturalis, & actus fidei sub formalitate Conclusionis: quia principium: Quae sunt eadem, defacto, non est revelatum.

INSTABIS Primus. Sicut Conclusio assentitur objecto per aliud, ita electio amat medium propter aliud, Ergo utrumque erit supernaturale.

RESPONDETUR. Non titulo dependentia unius ab alia deficit a supernaturitate Conclusio, sed titulo non habet revelationis de principio. Quae sunt eadem quod tamen formalisat Conclusionem. Nihil autem deest, quoniam intentiones & electiones sint supernaturales.

INSTABIS Secundus. Præmissæ naturales evidentes de objecto supernaturali, inducere possunt ad conclusionem, non naturalem, Ergo supernaturalem.

RESPONDETUR. Concedendo Totum; procedit enim Argumentum non de eo, quod est defacto, sed de posse, seu possibili, nam cur id defacto non fiat, assignata est ratio.

INSTABIS Tertius. Cognitio quæ supra naturam non est Conclusio, potest fieri contingenter Conclusio. Ergo cognitio supernaturalis, quæ suapte naturam non est Conclusio, potest fieri materialiter Conclusio.

RESPONDETUR. De possibili non esse difficultatem. Circa id quod est defacto, disparitas est: quia nihil deest quoniam propositio evadat Conclusio, deest autem ne propositio supernaturalis evadat in Conclusionem supernaturalem quæ talem, nempe formalisativum Conclusionis; quod quia non est revelatum fit, ut Conclusio quæ Conclusio, non sit revelata.

OBJICIT Quartus Ripalda. Scientia in Christo infusa, erat supernaturalis, fideles etiam per actus fidei infusæ, arguunt ex revelatione Dei, Mysterium revelatum: plura item judicia prudenter infuse, quæ immediata non sunt, per discursus.

R. P.
THEODORE
ZIANOWSKI
Tom. I. et Z.
D. VI

discursus habentur, & si defacto præmissæ supernaturales præcedunt, non est ratio, quare non asseramus Conclusiones supernaturales inferri; Connaturalius enim est ex præmissis supernaturalibus supernaturales Conclusiones inferri.

RESPONDETUR. Quod attinet ad primum, quidquid sit de Antecedente, Disparitas est; quia datur principium supernaturalis in illo discursu, non datur autem principium supernaturalis, quod elicit Conclusionem quâ talem, tanquam actum fidei. Prudentia supernaturalis datur actus supernaturales, quia datur principium supernaturalis ipsa prudenter, quæ dum utitur discursu, utitur tanquam applicatio, merèque naturali. Connaturalis autem est elicit Conclusionem supernaturalis, si adesset principium formalisativum Conclusionis in ratione revelata; secus si desit: ut de facto deest revelatio, circa principium: Quæ sunt eadem.

OBJICITUR. Quintò ex Istitis, quæ sibi opposuit, nobiscum sentiens Quirós I. parte tr. d. 3. n. 11. Conclusio movetur motivo præmissatum, & in illas resolvitur. Ergo Conclusio movetur saltem partialiter ex motivo præmissarum supernaturalium. Sed actus specificatus ab objecto formalis supernaturali, supernaturalis est. Cur enim ex principio supernaturali extrinseco supernaturalitatem sortietur, & non ex motivo formalis intrinseco?

RESPONDETUR. Quod Conclusio moveatur motivo præmissatum non absolute, sed ut innitenti principio, quæ sunt eadem, eoque non revelato. Ex dictis alibi, potest esse actus naturalis habens motivum supernaturalis, non recte ergo inferetur supernaturalitas ex motivo. Paritas adlata non tenet. Ratio quia principio illud extrinsecum ordinatur per modum causæ, ad dandam speciem sui ordinis, hacque intentione ponuntur talia principia à Deo. Jam autem motiva ex dictis alibi, non ordinantur ad dandam speciem sui ordinis.

INSTABIS Primò. Premissæ influunt efficienter in Conclusionem, Ergo & ipsa Conclusio deducetur ex præmissis supernaturalibus ut supponitur, erit supernaturalis. Antecedens probatur. Tum quia causa, ut producat effectum, nequit pendere ab aliqua re, quæ ipsi nullas vires addit, ad quid enim requireret consensu nullius. Tum quia, ad quid aliud assensus requireret existentiam moti. Tum quia, al. à habitus, esset tota ratio agendi, & potentia naturalis non nisi conditio.

RESPONDETUR. Quando efficientis requirit aliquid in eodem genere, debet una illud aliud, vires agendi censere. Jam autem motivum, requiritur in genere motivi, adeoque in alio genere ab efficienti. Habitus autem non erit tota ratio agendi: quia vitalitatis inclusa in actibus

supernaturalibus, nullum daretur principium vitale, deberemusque nos ad illam, & quidem in negotio salutis, merè passivè habere, quod est contra Tridentinum.

INSTABIS Secundò. Positò etiam quod Conclusio pendeat saltem directive à præmissis, le qui adhuc debet Conclusio ejusdem ordinis seu supernaturalis, quemadmodum connaturaliter amori supernaturali, debetur cognitio supernaturalis.

RESPONDET Quirós. Causæ posse tribui maiorem perfectionem, quā tribuatur effectui, consequenter poterit esse directivum supernaturalis, licet quod dirigitur naturale. Deinde dici potest, per accidens esse ad Conclusionem, quod credantur præmissæ actus supernaturali fidei; posito tamen, quod taliter credantur, nondum connaturaliter sequi debet Conclusio supernaturalis: quia tunc non nisi sequeretur, ut dictum alias, si adesset illius formalisativum revelatum, quod non habetur; pender autem à Dei libertate hoc revelare non illud.

INSTABIS Tertio. Ex iis, que habet, Talis Conclusio est propter motivum præmissarum, præmissæ autem sunt revelatae, Ergo & ratio assentiendi Conclusioni erit revelata.

RESPONDETUR. Talem Conclusionem esse propter motivum præmissarum, non ut cunque, sed propter innititum principio, quæ sunt eadem uni tertio, quod non est revelatum.

INSTABIS Quarto. Ad eandem speciem pertinet assensus mediatus & immediatus propter idem motivum. Jam autem assensus Conclusionis, est mediatus propter revelationem.

RESPONDETUR. Negando assensum Conclusioni, ut Conclusio est, esse etiam mediatus propter revelationem absolute sumptum. Cum sit propter revelationem, prout innititum principio non revelato: Quæ sunt eadem.

INSTABIS Quintò. Differens Conclusioni deductæ ex revelatis est hæresis, Ergo & assensus, est fides.

RESPONDETUR. Differens Conclusioni, quæ Conclusio est non esse hæresim: quia non est conscientia revelationis; licet objectum Conclusionis, possit continere hæresim.

QUÆSTIO III.

De necessitate Fidei.

UPPONUNT Primò Omnes. Fidem esse necessariam ad salutem.

RATIO. Quia sine fide impossibile est placere Deo; explicuitque id Tridentinum Sess. 6. cap. 8. Eam vero fidem supponant Catholici, debe-

debere esse supernaturalem, eo, quod oppositum, sit error Pelagianorum & Semi-Pelagianorum; colligiturque ex Augustino i. de Csat. Christi Cap. 41. & l. 2. cap. 26. Vega tamen in aliquo casu, docet posse aliquem justificari sine fide supernaturali, ut videatur est libro 6. in Triad. cap. 17. 20. & 21. Videturque ille consensisse Sotus, quamvis postea retractarit sententiam.

SUPPONUNT Secundò Omnes. Quod merita naturalia non habeant proportionem ad primum supernaturale; quamvis Kon. d. 14. dub. 6. n. 71. doceat posse infidelem ex preventi Dei gratia facere aliqua bona, quibus ultraeum gratiam, quod ad fidem pertingat, impetrat. Docetque n. 108. per absolutam DEI potentiam fieri posse, ut quis sine fide supernaturali se ad justificationem disponat.

SUPPONIT Tertiò Ripalda h̄c d. 16. n. 28. duplum esse fidem; quandam strictam & Theologicam, quae Auctoritati & revelationi Divinæ ad assensum innititur; aliam latam, quæ infusa à DEO, ministerio aut testimonio creaturarum proponit honestatem mortalem, ex qua virtutes naturales & supernaturales moventur. Idem dices, quod sit cognitio supernaturalis, licet non procedens propter Ly DEUS dixit; quæ sit dissimilis fidei ratione motivi: non enim procedit propter Ly DEUS dixit: similis tamen in supernaturalitate, in exigentia illuminationis Spiritus Sancti, in præfundatione ad actus virtutum supernaturalium. His suppositis.

DICENDUM est. Nisi Auctoritati deferatur, posse aliquem adulterum salvari, etiam in praesenti rerum statu, sine fide stricta, licet non posset salvare sine latius sumpta. Dixi. Nisi Auctoritati deferatur: quia ordinatè Auctores istam distinctionem non ponunt, & tamen omnes requirunt fidem ad salutem. Imò putat S. Thomas ad eum, ad quem non pervenit Lux Evangelii, si forte vixerit secundum lumen rationis; mittendum esse Angelum, qui eum in fide instituat. Quod autem sine fide stricta possit quis salvari.

RATIO est, quia ex una parte non est DEUS adstringendus ad tale vel simile miraculum, ex altera parte connaturalius est, ut ex rebus creatis comparatè notitia DEI, eaque supernaturalis latitudo, possit se mouere homo barbarus per amorem DEI, & exercitia aliarum virtutum supernaturalium; cum ex iisdem creaturis, possit devenire ad notitiam naturalem DEI. Quod autem non possit aliquis pro praesenti rerum ordine salvari sine fide etiam latius sumpta.

RATIO est, quia nemo, (ut suppono,) adulterus, potest salvare sine motu sue voluntatis in Deum supernaturali; hic autem requirit præcedentem notitiam supernaturalem, ut salvetur.

editum scripturar, saltem de fide latius acceptâ, quod sine ea, impossibile sit placere Deo.

OBJICITUR Primò Sensus communis Theologorum in oppositum.

RESPONDETUR. Conclusionem procedere seclusâ Auctoritate, & licet non sint Auctores pro hac sententia, saltem non sunt contra illam. Ripalda etiam recenset Auctores admittentes gratiam Theologicam ad opera salutaria necessariam, quantumvis ante fidem strictam. Talis est. S. Thom. Bonav. Carth. Alb. M. Alen. Altisidor. Aegyd. Terrari. Henricus. Scot. Gabr. Gregor. Capt. Argent. Marfil. Gorson. Abulen. Rophen. Driedo. Soto. Cord. Med. Zum. Arag. Staplet. Cutil. Bellarm. Val. Tol. Sayr. Lorinus. Serrarius. Less. Cornel. Stuar. Vasq. Henr. Gran. Ruiz. Kon. Turria.

OBJICITUR Secundò. Locus S. Pauli. Accedentem ad Deum oportet credere, quod sit.

RESPONDERI potest. Conformiter ad mentem Ripalda accedi illuc per creditonem, licet non strictè sumptam. Deinde dicitur. S. Paulum non esse sibi contrarium. Nam etiam alibi posuit, quod ex visibilibus mundi invisibilia Dei conspecta intelligantur. Unde locus ille accipit potest de fidelibus, & modo ordinario convertendis, non autem convertendis Barbaris non nisi modo extraordinario, & ad quos Lux Evangelii non pervenit.

INSTABIS Primò. Locus ille non potest intelligi de fide lata, quia Tridentinum illum intelligit de fide, quod homo liberè convertitur ad Deum, notitia autem ex creaturis, est necessaria, cum sit plerumque evidens.

RESPONDETUR. Tridentinum illic agere non de quocunque modo conversionis, sed proposita contra Hæreticos materia, quibus aliunde lux Evangelii illuxit. Illa autem notitia potest dici libera, ratione non positi impedimenti, ut illam redderet DEUS supernaturalem.

INSTABIS Secundò. Justus ex fide vivit, non solum autem ex fide, sed & ex illa notitia viveat, quia justificaretur.

RESPONDET Ripalda n. 148. Nominis fidei, venire gratia supernaturalis antecedentem opera bona: quia illis ipsis verbis & similibus utitur Augustinus ad significandam necessitatem gratiae. Dici item potest, sumi fidem saltem latius, vel procedere dictum de ordinatè justificatis.

OBJICITUR Tertiò. Aug. qui primam Dei gratiam temperatur ad auxilium, quod datur credendi, ut loquitur Lib. de Grat. & lib. arb. cap. 7. & aliis locis, quæ refert Lugo.

RESPONDETUR. Loqui Augustinum de creditione, quæ fit ordinatio modo, quanquam illa latior modo sumpta fides, non est sine auxilio Dei supernaturalis.

(r) INSTAT

INSTAT Primò Lugo. PP. loquuntur de fide rigorosa. Unde supponunt contingere posse, quod aliquando proponantur nobis argumenta & motiva humana, propter quæ tamen, si operemur, non meremur: quia opus tunc non procedit ex fidei fonte.

RESPONDETUR negando. Patres universaliter loqui, de fide rigorosa, sed loquuntur universaliter de necessitate notitia supernaturalis ad salutem, quam ponit Ripalda, ex qua notitia, si procedit opus, præcedit ex fide, licet latius sumpta.

INSTAT Secundò Idem. Si fidei nomine intelligatur notitia ex Creaturis circa honestatem virtutis, frustra quæretur: an possit ante fidem dari opus bonum in infidelibus: hoc enim esset quærere: an sine cognitione boni & honesti, possit quis habere voluntatem honestam.

RESPONDETUR. Non fore frustra quæstionem; quæretur enim, an ante fidem sine cognitione, quæ sit supernaturalis, possint haberi operabona.

Ego peccavi, doleo quod peccaverim. Unde quamvis Deus dicere, doleo quod peccaverim, care, actu principali penitentia. Ex quo etiam principio deducitur, Christum & Beatos, non posse connaturaliter habere habitum fidei, quia fidei principalis actus est. Credo veritatem primam dicentem, quam non video, quem actum non possunt elicere Beati. Tertiò Casu, quo supponi debeat aliquid principium, quod præstet seclusis imperfectionibus id, quod præstaret alius habitus; casu: rem quo supponatur, quod uterque habitus, si respiciat idem motivum habentque se per modum potentia, arguendum erit, quod cedat habitus imperfectionis. Ratio: quia jam superflueret, locumque illius, perfectior habitus commodius occupat. Ex quo etiam principio infertur in Christo & Beatis non esse habitum fidei, quia lumen gloriae, certe qui requisitum, ad visionem, præstaret id, seclusis imperfectionibus, quod præstaret fides, & uterque habitus, innititur veritati primæ.

Hæc autem omnia ad hoc principium revocantur: quia deficiente fine habitus in aliquo subiecto, non debet poni in eodem ille habitus, hoc ipso enim foret otiosus, si id non excedenti fiat. Inter fines autem quasi extrinsecos habitus, est intentio ipsius causa prima, finem aliquem intendentis, collatione habitus; finis autem quem intendit DEUS in collatione habitus, v. gr. fidei, est motus in DEUM voluntatis tanquam ad finem: Cujus motus, quia sunt capaces animæ purgatorii, non definit in illis fides, definit in damnatis, supple, fides supernaturalis: naturalem enim fidem habent, ut & Dæmones dicuntur credere, & contremiscere.

QUÆSTIO IV.

De Subiecto Fidei.

Quod fides recipiat in intellectu, hoc non facescit difficultatem, quia habitus sequitur conditionem potentia, cujus sunt habitus, fides autem spectat ad intellectum. Est tota difficultas de subiecto remoto & capaci naturaliter fidei, v. g. an illa sit in Christo, an in Beatis; animabus purgatorii; damnatis?

Hæc inter alia sunt ex quibus taxari potest, an aliquis habitus sit in aliquo subiecto. *Primum*: An subiectum illud capax sit versari circa illud objectum; si enim non sit capax versari circa illud objectum, frustra ponetur in illo habitus ille, qui dicit ordinem ad tale objectum: non enim redderet bonum habentem, & tamen debet reddere. Et ita non datur in Angelis habitus Castitatis: quia objectum castitatis, est refrenatio motuum sensitivorum circa delectabile. Jam autem Angelii, non sunt capaces motuum sensitivorum circa delectabilia, utpote incorporei. Ex hoc capite non repugnaret in Christo, Beatis, &c. fides; quia non repugnat, ut hæc subiecta versentur circa veritatem primam obscurè aliquid attestantem. *Secundo* ex eo est id taxandum, an actus principalis, & quasi attributionis, principiandus ab illo habitu, exerceri possit ab illo subiecto: si enim non possit exercere actum principalem, non erit subiectum naturaliter capax illius habitus. *Ratio*, quia habitus, est per ordinem ad actus, & quidem primò ad actum principalem; ex quo principio deduximus, non esse habitum penitentia in Christo: quia non potuit elicere actum principalem penitentia:

QUÆSTIO V.

De Infidelitate.

Infidelitas ut sic, est negatio assensus, eaque voluntaria objecto revelato: quia quia est oppositum quid fidei, consequenter oppositaria ratione à fide, formalisati debet. Ceterum si infidelitas sumatur pro genere, etiam ad negativam infidelitatem, debet excludi. *liberum infidelitas enim negativa; etiam in infidelibus datur. Porro dividendo infidelitatem, quasi in species sub alternas, alia est negativa, alia privativa, alia positiva. Negativa infidelitas est, mera non positio actus credendi, & hæc non est propriæ infidelitas, alias enim fideles hac infidelitate essent infideles: nam non elicunt actum circa objectum ignotum illis, etiam si sit revelatum, &c. Privativa infidelitas est non positio culpabilis actus fidei, circa objectum revelatum. Dixi non positio culpabilis, quia fieri potest, ut sit*

R. P.
THEODO
zianowski
Tom. I. e. Z.
D. VI

si non positio auctus fidei, inculpabilis. Positiva autem infidelitas est, positio auctus dissentientis circa objectum revelatum debite propositum. Quando autem haec infidelitas incuratur, & an dubitans infide sit infidelis spectat ad materias practicas.

Dividendo autem infidelitatem, quasi in species ea triplex est. Ethnicismus, Judaismus, Hæresis; quæ divisione non desumitur ex diversitate errorum, in particulari fidei repugnantium; haec enim est infinita, cum non sint tot errores, quin possint esse plures: sed desumitur ex diversis modis oppositionis ad fidem. Ratio hujus divisionis assignari solet: quia vel sint, quia auctorem salutis & fidei recognoscunt Christum, ita tamen, ut fidem ejus non integrè retineant, & sic fiunt Hæretici; vel qui Auctorem salutis non agnoscunt Christum, admittunt tamen figuram illius, & sic sunt Judei; vel qui nec Auctorem salutis Christum admittunt, nec recipiunt figuram, & sic sunt Ethnici. Procedit autem haec divisione

sio non nisi post lucem Evangelii unde & qui admittet Testamentum novum, non vetus, ejus error revocaretur ad hæresim: quia novum testamentum probat vetus. Hujus ipsis divisionis haec Ratio reddi potest: quia vel nulla admittitur revelatio vera & universalis, & sic committitur Paganismus, vel admittendo non nisi aliquas, & si sit cum admissione revelationum etiam novæ legis, sed non nisi aliquarum, erit hæresis, si sine admissione revelationis novæ legis, erit Judaismus. Apostasia autem non est specialis infidelitas, sed sola circumstantia, nam Apostata necessariò habebit aliquam ex iis infidelitatem.

Quomodo infidelitas expellat habitum fidei, decidi debet ex principiis de habitibus. Indubitate infidelitas demeritorie expellit habitum fidei. Ratio, quia aliquid demeritorie expelli fidei, nihil autem commodius, quam id, quod ei opponitur; sed expellit etiam ex natura rei: quia etiam error habitu scientiae expellit ex natura rei.

TRACTATUS II. ET DISPUTATIO VI.

De Spe.

SVbstantialia harum materiarum, quæ ordinariè in hac materia in disputationem veniunt, expedientur.

§.I.

Quodnam Objectum Materiale Spei.

ASSERO I. *Si sumatur spes, prout est spes, seu habitus versandi circas speranda à Deo, objectum illius materiale, est bonum nobis.*

RATIO. Tum quia non solum bonum in creatum, sed etiam creata à Deo sperari possunt, & ratione spei formaliter informari. Ergo non debet alterutrum non nisi dici objectum spei. Ergo debet dici bonum nobis: hoc enim solum, continet uno nomine, bona reliqua. Tum quia, potuisset Deus facere decretum, de se non comunicando creatura per visionem, possetque adhuc tunc manere eadem ratio formalis sperandi. Ergo apparent Objectum spei, non esse necessariò aliquid in creatum. Tum quia spei natu-

ralis objectum materiale non est solus Deus. Ergo nec spes supernaturalis.

ASSERO II. *Si sumatur spes pro habitu præceptivo bonitatis æterne, in hoc sensu objectum illius materiale, est solus Deus.*

RATIO. Tum quia hoc probant communes rationes. Tum quia, si sic sumpta spes, non haberet pro objecto Deum, & idem speraret, quod obtinetur visione, id enim venit nomine habitus præceptivi, & non idem speraret; siquidem pro objecto illum ipsum solum Deum non haberet. Tum quia, spes præceptiva 10. aureorum, habet pro objecto 10. aureos, Ergo & spes Beatitudinis æterne, prout est habitus præceptivus habet pro objecto Deum, qui est Beatitudo æterna.

ASSERO III. *Spei, prout est habitus præceptivus, objectum materiale, quod vocant attributionis,*

(r) 3

tionis,